

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

29 januari 2009

ONTWERP VAN DECREET

betreffende het algemeen welzijnswerk

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	31
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	41
Advies van de Raad van State	49
Ontwerp van decreet	67

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. Situering en doelstelling

Onderhavig ontwerp van decreet heeft tot doel een nieuw wettelijk kader te schetsen voor het algemeen welzijnswerk in Vlaanderen. Het gaat meer bepaald om de centra voor teleonthaal, de centra voor algemeen welzijnswerk en de projecten in het kader van het algemeen welzijnswerk. De centra voor algemeen welzijnswerk in het kader van de ziekenfondsen zullen decretaal ondergebracht worden in het woonzorg-decreet.

In 2004-2005 heeft het Rekenhof een onderzoek uitgevoerd naar de rechtmatigheid van de verstrekte subsidies in het algemeen welzijnswerk (AWW). Het Rekenhof heeft dus niet alleen nagegaan of de subsidies werden verstrekt in overeenstemming met het decreet van 19 december 1997 betreffende het algemeen welzijnswerk (AWW-decreet) en het besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2001 ter uitvoering van het decreet van 19 december 1997 betreffende het algemeen welzijnswerk, maar ook of de overheid inzake regelgeving en administratieve organisatie afdoende voorwaarden heeft gecreëerd voor een rechtmatige verstrekking. Het Rekenhof heeft de regelgeving getoetst aan de beginselen van behoorlijke regelgeving en vervolgens de regelgeving zelf als norm gehanteerd om de rechtmatigheid van de toegekende subsidies te toetsen.

In het onderzoeksrapport wordt gesteld dat een aantal belangrijke aspecten inzake de uitvoering van het decreet betreffende het algemeen welzijnswerk nog niet is gerealiseerd. De belangrijkste bevindingen van het Rekenhof zijn:

- in het AWW-decreet heeft de decreetgever de Regering opgedragen een programmatie op te stellen. Tot op heden heeft de Vlaamse minister, die daartoe door de regering werd gemachtigd, echter nog geen programmatie uitgewerkt voor het autonoom algemeen welzijnswerk;
- de bedoeling van het decreet was na een overgangperiode een enveloppefinanciering in te voeren op basis van objectieve parameters. Hoewel de overgangperiode zou aflopen op 31 december

2002, berekent de administratie de enveloppen nog steeds op basis van de (loon)kosten van 1995, die jaarlijks worden geïndexeerd en aangepast aan de anciënniteitsevolutie over de hele sector. Dat leidt tot aanzienlijke verschillen in subsidie per personeelslid (tot 23%) voor de autonome centra voor algemeen welzijnswerk en de centra voor teleonthaal. Alleen bij verhoging van de erkende personeelsformatie wordt de enveloppe met een forfaitair bedrag verhoogd;

- hoewel alle autonome centra de algemene taken van het AWW dienen te vervullen, is nergens een definitie terug te vinden van dit begrip. De Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW's) geven in hun beleidsplannen hun eigen invulling aan die taken. In de praktijk blijkt het er meestal op neer te komen dat ze de werking voortzetten van de voorzieningen die in het autonome CAW zijn samengegaan, wat meteen ook het uiteenlopende aanbod verklaart;
- de beleidsplannen zijn vanuit dit oogpunt geen onderhandelde contracten tussen overheid en CAW: de inbreng van de overheid in de vaststelling van de taken is erg gering. Als de overheid een bepaald beleidsoogmerk wil realiseren, doet zij dat niet via de beleidsplannen, maar door bijkomend personeel toe te kennen voor specifieke of bijkomende taken of voor projecten. In die gevallen treedt zij trouwens meer sturend op door de taken te omschrijven, door zelf doelstellingen en resultaten voorop te stellen en door te voorzien in verantwoordingsverplichtingen;
- hoewel de regering de beleidsplannen als een belangrijk instrument beschouwt om de doelstellingen van het AWW te bereiken, werden die plannen niet opgenomen in het decreet. De beleidsplannen zijn cruciaal in de responsabilisering van de CAW's en essentieel om hun werking te evalueren.

Het besluit van het Rekenhof luidde als volgt: “De Vlaamse Regering diende het AWW-decreet van 19 december 1997 nog op vele punten uit te werken. De uitwerking laat echter op verscheidene vlakken te wensen over: de Vlaamse Regering heeft nog steeds geen programmatie opgesteld, noch de (algemene) taken vastgesteld die het AWW moet vervullen. De enveloppefinanciering op basis van objectieve parameters heeft ze evenmin gerealiseerd. Door de grote vrijheid die de CAW's krijgen om hun beleidsplannen op te stellen, zetten ze vaak de werking van de oor-

spronkelijke voorzieningen voort en blijven lacunes en overlapping in het hulpaanbod bestaan.”

In antwoord op de opmerkingen van het Rekenhof en rekening houdende met de evoluties in (het beleid m.b.t.) de sector van het algemeen welzijnswerk, is een gemengde commissie opgericht die volgende punten moest uitklaren:

- de opdrachten van het autonoom AWW;
- de positionering van het autonoom AWW;
- een visie omtrent de sturing door de overheid;
- een aanzet voor de programmatie.

Deze commissie is samengesteld uit vertegenwoordigers van de sector, het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, de Federatie Autonome Centra Algemeen Welzijnswerk, het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het kabinet van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

De autonome centra voor algemeen welzijnswerk zijn ontstaan uit een fusie van kleinere vzw's, actief in het AWW. Het was de bedoeling grotere organisatorische gehelen te vormen waarin verschillende vroegere voorzieningen zijn samengebracht om een meer gediversifieerde hulp- en dienstverlening te kunnen aanbieden, vanuit een gezamenlijk organisatie- en beleidsplan. Deze evolutie naar geïntegreerde eerstelijnsvoorzieningen wordt met voorliggend ontwerp van decreet verder gezet.

Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met de Federatie Tele-onthaal omtrent de geactualiseerde opdracht van de centra voor teleonthaal.

De centra voor teleonthaal situeren zich binnen het algemeen welzijnswerk als een aparte categorie. Hun vrijwilligers kunnen snel, telefonisch of online, 24u op 24u hulp kan bieden, en dit in het bijzonder in crisissituaties. Deze centra zijn ontstaan vanuit aandacht voor preventie van zelfdoding.

Met betrekking tot de centra voor algemeen welzijnswerk in het kader van de ziekenfondsen is een werkgroep opgericht met vertegenwoordigers van de landsbonden van de ziekenfondsen en de administratie. Deze werkgroep heeft een conceptuele nota ontwikkeld die:

- het aanbod van een centrum voor algemeen welzijnswerk in het kader van de ziekenfondsen beschrijft;
- de doelstellingen, doelgroepen en werkingsprincipes zodanig omschrijft dat de werking en kernopdrachten van het centrum voor algemeen welzijnswerk in het kader van de ziekenfondsen worden geaccentueerd en inzichtelijk worden;
- voldoende rekening houdt met de actuele maatschappelijke noden en problemen die zich aandienen bij het centrum voor algemeen welzijnswerk in het kader van de ziekenfondsen;
- resultaatsverbintenissen formuleert die meetbaar zijn. In functie hiervan kan in een latere fase de cliëntregistratie worden aangepast.

Het ontwerp van decreet wil een antwoord bieden op de vaststellingen van het Rekenhof en de beleidsevoluties die zich de afgelopen jaren binnen het algemeen welzijnswerk hebben voorgedaan en ervoor zorgen dat het algemeen welzijnswerk een meer duidelijke profilering krijgt binnen het globale welzijnslandschap. Hierbij is het belangrijk dat het algemeen welzijnswerk een evenwichtig gespreid aanbod verstrekt in Vlaanderen en Brussel. Hiertoe zal ook een degelijke programmatie, die tot op heden niet werd gerealiseerd, moeten bijdragen.

Voorliggend ontwerp van decreet is een kaderdecreet. Dit wil zeggen dat dit decreet krachtlijnen, principes en definities bevat, die in het besluit van de Vlaamse Regering ter uitvoering van dit decreet verder worden geconcretiseerd.

II. Missie en doelstellingen van het algemeen welzijnswerk

Het algemeen welzijnswerk helpt mensen zich persoonlijk en sociaal te ontplooiën, hun individuele en sociale rechten uit te oefenen, zodat ze een menswaardig leven kunnen leiden...

De doelstellingen van het algemeen welzijnswerk zijn drievoudig en zijn een concretisering van deze algemene opdracht:

- de toegankelijkheid van de maatschappelijke instituties (onderwijs, tewerkstelling enzovoort)

bevorderen en hun bereikbaarheid effectief helpen realiseren;

- problemen inzake sociale integratie en bevredigend persoonlijk functioneren actief voorkomen;
- (de minst ingrijpende) oplossingen aanbieden voor de door hun cliënten aangemelde problemen.

Het algemeen welzijnswerk is niet beperkt tot het aanbieden van hulp- en dienstverlening op vrijwillige basis, maar heeft ook als doelstelling de participatie van alle personen aan het maatschappelijk leven dusdanig te bevorderen dat zij hun individuele en sociale rechten beter kunnen effectueren. Het algemeen welzijnswerk moet daarbij problemen signaleren in het functioneren van de maatschappelijke basisvoorzieningen en een actief preventiebeleid voeren.

Het algemeen welzijnswerk situeert zich tussen enerzijds de maatschappelijke basisvoorzieningen (onderwijs, arbeid, huisvesting enzovoort) en anderzijds de categoriale zorgsectoren (bijzondere jeugdzorg, gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg enzovoort). De positie van het algemeen welzijnswerk is enigszins vergelijkbaar met die van de huisarts in de gezondheidszorg. Principieel kiest het algemeen welzijnswerk voor hulpverlening die gericht is op doorstroming naar basisinstituten of naar meer intensieve of categoriale zorg.

Men tracht steeds voorrang te geven aan het begeleiden van mensen in een zo vroeg mogelijk stadium van de probleemwording.

Het algemeen welzijnswerk neemt bijgevolg verschillende posities in:

- Toeleiden naar basisrechten

Vanuit de brede toegankelijkheid ondersteunt het algemeen welzijnswerk hulpvragers in het effectueren van hun rechten op maatschappelijke (basis)voorzieningen door hen naar deze organisaties toe te leiden. Bovendien signaleert het algemeen welzijnswerk structurele tekorten in het functioneren van deze basisvoorzieningen. Het algemeen welzijnswerk mag niet de rol van deze maatschappelijke basisvoorzieningen overnemen, maar helpt wel de toegankelijkheid ervan te bevorderen en wijst op eventuele maatschappelijke tekorten

- Een preventieve buffer tegen ingrijpende zorg

Ten aanzien van deze (categoriale) zorgsectoren heeft het algemeen welzijnswerk een bufferfunctie vanuit het principe van de voorrang van de minst ingrijpende en generalistische hulp. Dit betekent dat men moet vermijden dat te snel een beroep gedaan wordt op categoriale en intensieve zorg. Door een efficiënt uitgebouwde hulp- en dienstverlening kan het algemeen welzijnswerk helpen voorkomen dat problemen escaleren en dat mensen noodgedwongen een beroep moeten doen op zwaardere zorg.

Het AWW bezit hier eveneens een belangrijke signaalfunctie indien men structurele tekorten in het aanbod en de werking van deze zorgvoorzieningen vaststelt.

- Verwijzen naar gepaste zorg

Daarnaast heeft het AWW de opdracht om hulpvragers, die behoefte hebben aan intensieve zorg, door te verwijzen naar de gepaste zorgvoorzieningen. Het algemeen welzijnswerk moet er ook voor zorgen dat de zwaardere zorg vlot kan worden ingeschakeld indien daar nood aan is.

- Een vangnet voor meervoudig gekwetste personen

Het AWW is ook een vangnet voor een groep meervoudig gekwetste personen, die als gevolg van een toenemende vermaatschappelijking van de zorg niet meer opgevangen worden in grootschalige structuren zoals psychiatrische instellingen. Dit vangnet is geen 'eindstation' of 'laatste lijn'. Het vertrekt van het recht op zeer toegankelijke psychosociale hulpverlening, die gericht is op het herstellen van verbroken verbindingen, en waarbij de verantwoordelijkheid van zowel de basisvoorzieningen als de zorgsectoren blijven gelden.

III. Werkingsprincipes

Het innemen van deze positie vereist vanzelfsprekend in eerste instantie een vlotte toegankelijkheid en een duidelijke herkenbaarheid. Elke cliënt wordt op een gelijkwaardige manier begeleid en krijgt een zorg op maat. Het algemeen welzijnswerk wil aan de ganse bevolking en aan de meest kwetsbaren in het bijzonder een breed toegankelijke hulpverlening aanbieden.

Deze toegankelijkheid wordt uitgedrukt in de zogenaamde 5 B's:

- bereikbaarheid: in tijd (brede openingsuren), ruimtelijk nabij en met een lage drempel (vlotte instapmogelijkheid, open deur);
- beschikbaarheid: directe hulp, directe opvang, geen wachttijden;
- bruikbaarheid: aangepaste hulp, vertrekkend van de hulpvraag;
- betaalbaarheid: de hulp is principieel gratis, tenzij voor bepaalde modules (bijdrage aangepast aan het inkomen);
- begrijpbaarheid: duidelijke taal enzovoort.

Vanuit een laagdrempelige opstelling kiest het algemeen welzijnswerk ervoor dat mensen steeds op het centrum voor teleonthaal of het CAW kunnen terugvallen. Anderzijds wil men de mensen niet blijvend afhankelijk maken van het AWW. De CAW's werken bv. met duidelijk omschreven tussendoelen die regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd worden. Autonomie is een wezenskenmerk van de hulpverlening van het 'autonoom' algemeen welzijnswerk. Zo wordt er in de CAW's met de cliënt onderhandeld over het aanbod. Dit wil zeggen dat er geen aanbod opgedrongen wordt.

Bij de centra voor teleonthaal ligt het initiatief bij de cliënt. Voor cliënten die frequent contact nemen kan een specifiek hulpverleningsbeleid worden ontwikkeld.

Het hulpaanbod van het algemeen welzijnswerk is autonoom en onderscheidt zich in de eerste plaats van 'ingebouwde' vormen van welzijnswerk in basisinstituten als het onderwijs (bv. CLB), bijstand (deel van de opdracht van het OCMW), de huisvesting (bv. sociaal werk in huisvestingsmaatschappijen), de gezondheidszorg (bv. sociale diensten van de ziekenfondsen), justitie (bv. penitentiaire sociale dienst of slachtofferonthaal bij politie of parket) of de tewerkstelling (bv. sociaal werk in het kader van de sociale tewerkstelling).

IV. Positie van het algemeen welzijnswerk in het welzijns- en zorglandschap

Het algemeen welzijnswerk plaatst zich binnen het domein 'welzijn en gezondheid' naast volgende

belangrijkste partners: het OCMW, de geestelijke gezondheidszorg, de bijzondere jeugdzorg, samenlevingsopbouw, de kinder- en gezinszorg en de gehandicaptenzorg.

Hierbij moet worden opgemerkt dat het algemeen welzijnswerk voortdurend wordt geconfronteerd met maatschappelijke evoluties, waardoor de verhoudingen met de andere hulpactoren steeds in evolutie is. Intersectorale afstemming is in dit kader dan ook van groot belang.

1. Centra voor teleonthaal

De centra voor teleonthaal positioneren zich als allereerste opvang en zijn heel laagdrempelig door hun continue bereikbaarheid. Mensen kunnen de centra voor teleonthaal bellen met om het even welke sociale of psychosociale hulpvraag. Daardoor situeren de centra voor teleonthaal zich voor de eerste lijn. Als eerste opvang, geven ze ondersteuning (o.a. als aanvulling bij een lopende begeleiding). Ze fungeren ook als laatste lijn in de opvang en ondersteuning van o.a. chronisch psychiatrische patiënten. Wanneer blijkt dat doorverwijzing wenselijk is, gebeurt dit in eerste instantie vaak naar CAW's of huisartsen (volgens het principe van de minst ingrijpende hulp). Bij een vermoeden van ernstige psychische of psychiatrische problemen wordt verwezen naar centra voor geestelijke gezondheidszorg. Er wordt ook regelmatig verwezen naar jeugdhulpverlening, juridische hulpverlening, zelfhulpgroepen e.d.

Inzake zelfdoding zijn voor de centra voor teleonthaal belangrijke partners: het project suïcidepreventie (geestelijke gezondheidszorg), Werkgroep Verder en het Centrum ter Preventie van Zelfdoding, zoals in het Vlaams Actieplan Suïcidepreventie ('strategie laagdrempelige telezorg') is voorzien.

Het Centrum ter Preventie van Zelfdoding (CPZ) en de centra voor teleonthaal bieden een zelfde soort hulpverlening inzake depressie en zelfdoding, zowel telefonisch als online. Door zijn specifieke profilering bereikt het CPZ een deels ander cliënteel dan TO. Hierdoor kunnen suïcidale mensen in Vlaanderen en Brussel via twee kanalen met de hulpverlening in contact komen.

Er bestaan specifieke samenwerkingsverbanden met andere telefonische hulplijnen en diensten die online-hulp bieden. Er zijn momenteel ook samenwerkingsverbanden in het kader van integrale jeugdhulp, met

CAW's en met centra voor geestelijke gezondheidszorg.

2. Centra voor algemeen welzijnswerk

2.1. Verhouding tot OCMW en lokaal sociaal beleid

OCMW's en CAW's begeven zich vanuit een verschillende positionering gedeeltelijk op een gemeenschappelijk actieterrein, dat zich hoofdzakelijk situeert in de algemene eerstelijnsfunctie naar elke burger en in de aanpak van sociale uitsluiting, armoede, dak- en thuisloosheid.

De positie van CAW en OCMW is op enkele punten echter grondig verschillend:

- het OCMW is een openbare dienst, met wettelijk omschreven bevoegdheden op het vlak van de toekenning van rechten en uitkeringen. Daaruit vloeit voort dat de instapvraag voor hulp- en dienstverlening meestal van materiële of financiële aard is. Het CAW is een private voorziening die dergelijke bevoegdheden niet heeft en daardoor hoofdzakelijk aanspreekbaar is via niet-materiële hulpvragen, met uitzondering van de opvangfunctie die gevat is door een samenwerkingsprotocol over de dagprijs met de OCMW's;
- het OCMW is als openbare dienst gelegitimeerd door een lokaal verkozen politiek orgaan, terwijl het CAW als private voorziening gelegitimeerd is door een erkenning en subsidiëring door de Vlaamse overheid en bestuursorganen die een maatschappelijk draagvlak vertegenwoordigen;
- het OCMW is een lokale voorziening die zich richt tot de inwoners van het grondgebied van de gemeente, terwijl het CAW een regionale opdracht heeft t.a.v. een in de regelgeving vastgelegd werkingsgebied.

CAW's en OCMW's beogen en bereiken soms dezelfde doelgroepen vanuit een verschillende en dus complementaire positionering. Daarnaast bereiken ze ook verschillende doelgroepen. Zo is het OCMW als initiatiefnemer in de ouderenzorg veel sterker op deze bevolkingsgroep gericht dan de CAW's. Anderzijds beschikken de CAW's over opdrachten en metho-

dieken om specifieke doelgroepen te bereiken zoals jongeren, justitiecliënten en mensen met persoonlijke, psychische of relationele problemen.

Een eerste belangrijk raakvlak tussen CAW en OCMW is de laagdrempelige hulp- en dienstverlening die principieel openstaat voor elke hulpzoekende burger. Beide hebben dus een specifieke onthaalopdracht, die op elkaar kan afgestemd worden. Deze algemene onthaalfunctie van het CAW kan aansluiten bij het concept van 'sociaal huis'.

Het is tevens belangrijk dat er wordt afgestemd op het vlak van het begeleidingsaanbod, zodat een complementair hulpaanbod ontstaat. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat de OCMW's en de CAW's elkaars aanbod heel goed kennen.

Een andere invalshoek is de privaat-publieke samenwerking tussen CAW's en OCMW's rond lokale welzijnsnaden. Dit gebeurt nu reeds op meerdere terreinen: de opvang van dak- en thuislozen, nacht-opvang, crisishulpverlening, jongerenhulpverlening enzovoort.

Dit wordt dan ook best ondersteund door een goede beleidsafstemming tussen het Vlaamse en het lokale niveau. De complementariteit van beleid kan in eerste instantie bevorderd worden door een betere afstemming van de planningsprocessen:

- de opmaak, de opvolging en bijsturing van het lokaal sociaal beleidsplan en (in dit verband) het CAW-beleidsplan dient gebaseerd te zijn op dezelfde externe omgevingsanalyses. Daarvoor dient een kader aangereikt te worden door de Vlaamse overheid in samenwerking met de provincies, streekorganisaties en het regionale welzijnsoverleg. Belangrijke elementen in dit kader zijn: de beschikbaarheid van statistische gegevens, begeleiding in het gebruiken van deze gegevens en systemen om evoluties te monitoren.

Voor sommige CAW's is het evenwel moeilijk om samen te werken met alle OCMW's van het werkingsgebied, aangezien er CAW's zijn die een heel uitgestrekt werkingsgebied bezitten. De werking van het CAW is in dit geval vaak geconcentreerd in een aantal centrumsteden van het werkingsgebied. In dit kader is het belangrijk om te focussen op de steden/gemeenten waar de CAW's hun werking hebben uitgebouwd.

Voor de CAW's in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad dient een aparte aanpak te worden ontwikkeld.

2.2. Positie binnen het zorglandschap

– Relatie met geestelijke gezondheidszorg

Het algemeen welzijnswerk heeft raakvlakken met zowel de ambulante geestelijke gezondheidszorg als met de residentiële geestelijke gezondheidszorg (psychiatrie).

De kerntaken van een centrum voor geestelijke gezondheidszorg (CGG) bestaan uit diagnose en indicatiestelling, ambulante behandeling en begeleiding van mensen met ernstige psychische problemen en/of psychiatrische stoornissen en dienstverlening. Deze dienstverlening is het ter beschikking stellen van de expertise van het CGG inzake behandeling van ernstige psychische/psychiatrische problematiek aan andere voorzieningen/hulpverleners. De hoofdopdracht is psychiatrisch en psychotherapeutisch behandelen van patiënten met een verstoord evenwicht. Voor het bepalen van de kwetsbaarheid van mensen wordt ook rekening gehouden met biologische factoren.

De ambulante geestelijke gezondheidszorg en het algemeen welzijnswerk hebben raakvlakken omdat mensen met persoonlijke, relationele en gezinsproblemen op beide sectoren een beroep kunnen doen. De opdracht en competentie van de CAW's is de psychosociale begeleiding van mensen met psychische problemen. Secundair kan er soms (indien nodig) en tijdelijk psychotherapie worden ingezet. Dit is eerder een taak van de CGG's. Hierbij moet men ook in beschouwing nemen dat op de privémarkt steeds meer multidisciplinaire groepspraktijken ontstaan waarin psychologen hulpverlening aanbieden.

Daarnaast zijn er een aantal specifieke doelgroepen waarvoor een afstemming tussen de CGG's en de CAW's wenselijk is:

- inzake de aanpak van intrafamiliaal geweld begeleidt en behandelt de ambulante geestelijke gezondheidszorg daders en slachtoffers van kindermishandeling. De CGG's hebben tevens een opdracht inzake hulp in het kader van partnergeweld aan daders met pathologische kenmerken. CAW's hebben van de Vlaamse minister, bevoegd

voor de bijstand aan personen, de opdracht gekregen een geïntegreerd hulpaanbod uit te werken voor de aanpak van intrafamiliaal geweld, meer bepaald partnergeweld;

- zowel de CGG's als de CAW's zijn erkend om hulpverlening aan seksuele delinquenten te bieden. Seksuele delinquenten vormen een doelgroep die een integrale benadering vragen. Met betrekking tot de begeleiding van deze doelgroep is het dan ook belangrijk dat er in een multidisciplinair kader wordt gewerkt. Geestelijke gezondheidszorg is goed geplaatst voor de behandeling van deze doelgroep als de delinquentie het gevolg is van een psychiatrisch probleem. Anderzijds is het AWW beter geplaatst om de sociale context van de delinquent te betrekken bij de begeleiding. Deze problematiek dient dan ook in een partnerschap tussen geestelijke gezondheidszorg en algemeen welzijnswerk te worden opgenomen;
- in het kader van het strategisch plan 'hulp- en dienstverlening aan gedetineerden' werken de CAW's en de CGG's samen voor het bieden van hulp aan geïnterneerden en gedetineerden met een psychiatrische problematiek.

Het raakvlak met de residentiële geestelijke gezondheidszorg situeert zich bij de chronische psychiatrische problematiek van mensen. CAW's signaleren dat steeds meer mensen bij het CAW komen aankloppen die in feite een beroep zouden moeten kunnen doen op meer gespecialiseerde en meestal psychiatrische zorg. De ondersteunende begeleiding van het CAW is voor deze mensen erg belangrijk, maar volstaat niet. Vaak gaat het om 'restgroepen' die om diverse redenen niet of niet meer beroep (kunnen) doen op de geestelijke gezondheidszorg, de gehandicaptenzorg. Men wijt dit ten dele aan het dichtslibben van deze zorgcircuits, maar evenzeer aan een toegenomen selectiviteit en een gebrek aan intersectoraal gedeelde zorg. Deze problematiek komt onder andere voor bij thuislozen.

Het CAW streeft dan ook naar een meer gedeelde zorg met de geestelijke gezondheidszorg, vooral voor de meervoudig gekwetsten met een (blijvende) psychiatrische problematiek. Behandeling en psychosociale begeleiding zijn dan ook complementair. Beide sectoren zijn rechtstreeks toegankelijk.

De visie van het algemeen welzijnswerk naar de doelgroep thuislozen en mensen met een chronische psy-

chiatrische problematiek veronderstelt een effectieve samenwerking met onder meer GGZ.

– Relatie met jeugdhulpverleners

In het kader van de integrale jeugdhulpverlening wordt naast de zes andere sectoren (bijzondere jeugdzorg, gehandicaptenzorg, kind en gezin, centra voor leerlingenbegeleiding, centra voor integrale gezinszorg, centra voor geestelijke gezondheidszorg) ook een appel gedaan op de CAW's. De CAW's hebben een belangrijke opdracht binnen de netwerken rechtstreeks toegankelijk jeugdhulp, meer bepaald op het vlak van onthaal. Verder zal de rol en de positie van de CAW's met betrekking tot de andere opdrachten in de netwerken rechtstreeks toegankelijk jeugdhulp duidelijker worden naarmate deze netwerken meer vorm krijgen.

Ook binnen de netwerken crisisjeugdhulpverlening wordt een duidelijke bijdrage gevraagd van de CAW's, en dit in de eerste plaats op het vlak van crisispermanentie en crisisinterventie.

Zowel de bijzondere jeugdzorg als het algemeen welzijnswerk hebben een opdracht naar jongvolwassenen toe. Zo hebben de CAW's de opdracht om nauw aansluitend op interventies vanuit de bijzondere jeugdzorg jongeren te ondersteunen in de overgang naar de meerderjarigheid. Daarnaast worden de beide sectoren geconfronteerd met jongeren van 17-25 jaar die nood hebben aan een begeleiding in functie van het zelfstandig leven.

De aansluiting van de hulpverlening voor minderjarigen aan de hulp voor meerderjarigen is een belangrijk aandachtspunt voor het Vlaamse beleid. Momenteel wordt een klein aantal minderjarigen residentieel opgevangen in het algemeen welzijnswerk. Het gaat vaak om jongeren (17 jaar) die niet terecht kunnen of willen in de bijzondere jeugdzorg. Een van de redenen dat het slechts om een klein aantal minderjarigen gaat, is dat de minderjarige moet beschikken over een eigen inkomen om als zelfstandige cliënt te kunnen worden opgevangen in het AWW. Het is dan ook van belang dat de bijzondere jeugdzorg en het algemeen welzijnswerk gezamenlijke initiatieven ondernemen om de problematiek van de jongvolwassen thuislozen aan te kaarten.

De Vlaamse overheid ondersteunt enkele specifieke centra die in hun opdracht en werking zeer verwant

zijn aan de opdrachten van het autonoom algemeen welzijnswerk: centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG), vertrouwenscentra kindermishandeling, centra voor integrale gezinszorg (CIG). Zowel inzake aard van de hulp (laagdrempelige ondersteunende hulp), als doelgroepen (jonge kinderen) en problematiek (gezinsgeweld, opvoedingsproblemen enzovoort) zijn er sterke gelijkenissen met het CAW-aanbod. De CKG's, de CIG's en de CAW's leggen elk een andere focus in de begeleiding. Zo ligt bij een CIG en een CKG de focus op het kind. In de CIG's worden soms de opvoedingstaken van de moeder zelfs overgenomen als er een gevaar voor het kind bestaat. De samenhang van het gezin is hier belangrijk. In een opvangcentrum voor vrouwen of een vluchthuis binnen het algemeen welzijnswerk komen kinderen eerder mee met de moeder. Tenzij er een specifieke kinderwerking in het opvangcentrum aanwezig is, zal er niet direct met het kind worden gewerkt. Bovendien zullen nooit opvoedingstaken worden overgenomen.

– Relatie met de gehandicaptenzorg

De gehandicaptenzorg is gekend als een bij uitstek categoriale zorgsector met een eigen toegangssysteem. Ook mensen met een handicap hebben recht op algemene niet-categoriale hulp- en dienstverlening. In de hulpverlening aan mensen met een meervoudige problematiek zijn steeds meer raakvlakken merkbaar met de gehandicaptensector. Mensen met een lichte mentale handicap of zwakbegaafde mensen, die wegens processen van sociale uitsluiting een randgroep zijn in de zorg, doen geregeld een beroep op het CAW-aanbod. Voor hen is een meer gedeelde zorg met de gehandicaptenzorg dan ook wenselijk.

De sector van het algemeen welzijnswerk signaleert bovendien dat mensen die in principe thuis horen in de gehandicaptenzorg, in de voorzieningen voor dak- en thuislozen terecht komen.

– Relatie met samenlevingsopbouw en armoedeverenigingen

Verschillende structuren in de samenleving kunnen mensen ondersteunen om zelf iets aan hun situatie te veranderen: systemen in de samenleving, netwerken en het verenigingsleven. Er moet dan ook een beroep gedaan worden op de krachten van de samenleving.

Samenwerking met onder andere samenlevingsopbouw kan een belangrijke stap zijn om welzijn op het

publieke forum te brengen. Onder meer in het kader van de opdracht ‘beleidssignalering en preventie’ is een samenwerking met de samenlevingsopbouw en de armoedeverenigingen wenselijk om de cliëntparticipatie te bevorderen.

Aangezien het algemeen welzijnswerk zich prioritair naar de meest kwetsbaren dient te richten is het belangrijk dat de beleidsplanning van de samenlevingsopbouw, de armoedeverenigingen en het algemeen welzijnswerk op elkaar wordt afgestemd. Het lokaal sociaal beleid kan een instrument zijn om hier toe te komen.

2.3. Ruimere samenwerking

Door de specifieke positie van het algemeen welzijnswerk op de eerste lijn, werken de centra voor algemeen welzijnswerk en de centra voor teleonthaal ook nog samen met heel verscheiden diensten en voorzieningen buiten het welzijns- en zorglandschap. Bijvoorbeeld:

- met de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) voor de begeleiding van langdurig werklozen met een psychische problematiek;
- met sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren voor personen met een woonproblematiek;
- met onthaalbureaus en integratiecentra voor etnisch-culturele minderheden;
- enzovoort.

V. Doelgroep van het algemeen welzijnswerk

Het algemeen welzijnswerk profileert zich als een sector waar iedereen terecht kan met om het even welke vraag. Dit uit zich in een vlot toegankelijk onthaal dat open staat voor de brede bevolking. Het algemeen welzijnswerk draagt er zorg voor dat ook de meest kwetsbaren bereikt worden.

Het begeleidingsaanbod wordt prioritair voor de meest kwetsbaren ingezet.

Kwetsbaarheid van mensen kan veroorzaakt worden door meerdere factoren:

- maatschappelijke factoren (inkomen, onderwijs, arbeid, huisvesting en gezondheid, migratie en/of verblijfsstatuut);
- relationele factoren (sociaal netwerk, relaties en gezinsleven, zorgafhankelijkheid);
- persoonlijke factoren (psychische factoren, draagkracht, zelfredzaamheid en zelfstandigheid).

Kwetsbaarheid is een dynamisch begrip: het verwijst niet enkel naar een toestand die verbonden is aan een actuele hulpvraag, maar ook naar een proces, dat kan leiden tot meervoudige kwetsingen en sociale uitsluiting, wanneer meerdere factoren elkaar negatief beïnvloeden. Enkelvoudige en meervoudige gekwetstheid of kwetsbaarheid is een kwestie van gradatie. Men richt zich zowel naar mensen met een risico op sociale uitsluiting als mensen die zich in een situatie van meervoudige kwetsing en achterstelling bevinden.

Grosso modo onderscheidt men drie types van kwetsbaarheid:

- kwetsbaarheid ten gevolge van gebeurtenissen in de persoonlijke levensfeer;
- kwetsbaarheid ten gevolge van gebeurtenissen in een context van criminaliteit, dader- en slachtofferschap;
- meervoudige kwetsbaarheid die het gevolg is van een proces van sociale uitsluiting.

De notie kwetsbaarheid is afhankelijk van het probleemgebied waarvoor hulp wordt geboden. Afhankelijk van de kenmerken van het hulpaanbod zullen andere criteria m.b.t. kwetsbaarheid moeten worden gehanteerd. Niet alleen cliëntkenmerken zullen hierbij een rol spelen, ook de aanwezigheid en beschikbaarheid van andere sectoren met een aanverwant hulpaanbod zullen hier een invloed hebben. Een voorbeeld uit de CAW's: in een scheidingssituatie is de kans om af te glijden en meer kwetsbaar te worden groter. Bovendien kan gesteld worden dat van zodra er kinderen in de scheiding betrokken zijn, er sprake is van een kwetsbare situatie. Van zodra er ouderschapsbemiddeling wordt geboden, is het wenselijk ook de scheidingsbemiddeling door het CAW te laten uitvoeren. In een scheiding is alles immers onlosmakelijk met elkaar verbonden. Op die manier kan het aanbod scheidingsbemiddeling in het AWW

zich onderscheiden van scheidingsbemiddeling door advocaten, notarissen of private bemiddelaars.

VI. Sectoren

Centra voor teleonthaal

Er zijn vijf centra voor teleonthaal: een per provincie. In Vlaams-Brabant zijn er twee luisterposten, nl. in Leuven en in Brussel.

In de centra zijn de vrijwilligers 24 uur op 24 uur bereikbaar voor telefoonoproepen via het eenvormig en erkend noodnummer 106. Deze oproepen zijn gratis.

Op dit moment zijn de vrijwilligers 28 uur per week online bereikbaar via www.tele-onthaal.be. Bij de vijf centra werken in totaal 550 vrijwilligers, waarvan er 70 ook meewerken aan de online-hulpverlening.

Cijfergegevens

Gezien de anonimiteit van de cliënten beschikken de centra voor teleonthaal enkel over de gegevens die de cliënten hen verstrekken.

In 2006 zijn de centra voor teleonthaal in Vlaanderen 119.109 keer opgeroepen via het noodnummer 106 met een gemiddelde van 236 oproepen per 24 uur. De drukste maanden waren mei en april, met respectievelijk een gemiddeld aantal oproepen van 343 en 341 per dag.

De meeste oproepen (bijna 13%) vinden plaats tussen 20 en 22 uur. Bijna 70% van de oproepen gebeurt buiten de kantooruren. De gemiddelde duur van een gesprek was ongeveer 20 minuten.

Zeventig procent van de oproepen kwam van vrouwen, 30% van mannen.

De belangrijkste leeftijdscategorie ligt tussen 40 en 49 jaar (25,7%).

Het aandeel 'wettelijk gescheiden' mensen die een beroep doen op de centra voor teleonthaal is gestegen tot 24,4%. Wanneer het geslacht mee in rekening wordt gebracht, stellen we vast dat bijna 60% van de mannen die contact neemt, 'ongetrouwd' is. Zowel bij de mannen als bij de vrouwen stijgt het aandeel 'wet-

telijk gescheiden' oproepers met 2%. Meer dan de helft van de oproepers is 'alleenwonend' (55,5%).

Wat betreft de gespreksonderwerpen kenden de categorieën 'eenzaamheid' (13,3%), 'familie' (2,4%) en 'zelfdoding' (3,5%) een stijging met 0,5% in vergelijking met 2005. Het aandeel oproepen rond 'eenzaamheid' neemt toe met de leeftijd. 'Zelfdoding' komt het meest aan bod in de leeftijdscategorie 18-24 jaar. Beneden 18 jaar is 'gezin' het belangrijkste gespreksthema.

In de categorie 'wettelijk gescheiden' vormt 'partnerrelatie' het belangrijkste gespreksthema. 'Ongetrouwd' belden het vaakst over 'gezondheidsthema's'. 'Weduwnaars' belden het meest rond 'eenzaamheid'. De categorie 'ongetrouwd' belde het vaakst rond 'zelfdoding' en 'levensbeschouwing'. Een op tien 'weduw(e)naars' belde rond 'verliesverwerking'.

Uit de registratie van de leefsituatie zijn drie opvallende vaststellingen te doen:

- bij oproepers die bellen vanuit een psychiatrische instelling neemt het thema 'zelfdoding' de tweede plaats in;
- bij personen '-18 jaar en inwonend bij de ouders' komt 'slachtofferbeleving' op de tweede plaats;
- 'ouder(s) inwonend bij kinderen' bellen het op een na vaakst rond 'eenzaamheid'.

In bijna een op drie oproepen was de oproeper in professionele begeleiding. Dit komt neer op gemiddeld 65 oproepen per dag van mensen die een beroep doen op de centra voor teleonthaal en die in professionele begeleiding zijn.

In ongeveer een op vijf gesprekken wordt doorverwezen naar een andere hulpverleningsinstantie en/of wordt informatie gegeven over de werking ervan. De arts en het 'eigen sociaal netwerk' zijn het belangrijkste.

In 2006 zijn 2116 online-oproepen genoteerd, waarvan 1736 oproepen hebben geleid tot een hulpverlenend gesprek. Bij online-hulp is het overwicht aan vrouwen nog groter dan bij telefonische hulpverlening.

'Gezondheid' en 'partnerrelatie' zijn, net als aan de telefoon, de meest voorkomende gespreksthema's

(respectievelijk 21,4% en 16,4%). In de gesprekken over ‘gezondheid’ gaat het vaak over depressieve gevoelens, vragen en klachten over medische/psychologische begeleiding, eetstoornissen, angst en zelfwonding.

Opvallend is het grote aantal oproepen waarin slachtofferbeleving centraal staat (14,2%). Het gaat hier vooral om incest, seksueel geweld en ongewenste intimiteiten.

Ook zelfdoding komt vaak ter sprake: in 8,8% van de gesprekken.

Het beluisteren en laten ventileren van de oproeper blijkt ook online de meest gebruikte wijze van gespreksvoering (84%). Online is de gespreksvoering echter ook sterk gericht op het verkennen van de situatie, het zoeken naar inzichten en het zetten van stappen tot actie. Dit soort gespreksvoering is telefonisch veel minder uitgesproken.

Gesprekken duren ook gevoelig langer dan aan de telefoon. Hoewel de communicatie zeer direct verloopt en oproepers hun problematiek via dit medium soms opvallend snel bij naam en toenaam durven benoemen, kost het intypen en lezen van berichten meer tijd.

Centra voor algemeen welzijnswerk

Er zijn momenteel 27 autonome centra voor algemeen welzijnswerk. Deze centra zijn verspreid over geheel Vlaanderen en Brussel.

De administratie heeft samen met de sector het hulpaanbod van de centra voor algemeen welzijnswerk (CAW's) in kaart gebracht.

Uit het overzicht van het hulpaanbod blijkt dat het hulpaanbod van de CAW's voornamelijk bestaat uit:

- algemeen onthaal, psychosociale begeleiding met betrekking tot de thema's gezin, relaties en personen, bemiddeling in familiezaken en bezoeker-ruimte;
- onthaal voor jongeren (12-25 jaar), psychosociale begeleiding voor jongeren en bemiddeling in een conflictsituatie;
- begeleiding in het kader van thuisloosheid;

- forensisch of justitiegerelateerd hulpaanbod: justitieel welzijnswerk, slachtofferhulp, hulpverlening aan seksuele delinquenten;
- budgetbegeleiding, budgetbeheer en schuldbemiddeling.

Crisishulp is daarentegen in mindere mate uitgebouwd.

Uit het overzicht blijkt dat in elke regio het aanbod nog steeds historisch is bepaald. Daardoor ontbreken soms essentiële soorten hulpaanbod in bepaalde regio's.

Wie maakt gebruik van het hulpaanbod van de centra voor algemeen welzijnswerk? Jaarlijks ontvangen de centra voor algemeen welzijnswerk ongeveer 120.000 cliënten op het onthaal. Er worden jaarlijks ca. 40.000 begeleidingen geboden. Het merendeel van de hulpverlening in het autonoom algemeen welzijnswerk gebeurt op ambulante wijze, zowel in het onthaal als in de begeleiding. Een vierde van de begeleidingen betreft thuislozen, hetzij in een residentiële setting hetzij in een vorm van begeleid wonen.

Wat opvalt, is het overwicht van mannen in de residentiële sector en in het justitieel welzijnswerk, terwijl vrouwen binnen de ambulante diensten en vooral in de diensten slachtofferhulp het overwicht halen.

Het autonoom algemeen welzijnswerk bereikt zeer weinig 60-plussers. Daar staat tegenover dat de autonome CAW's relatief veel jongvolwassenen (18-25) en personen op actieve leeftijd (26-59 jaar) bereiken. Ook het aandeel minderjarigen (14%) is relatief klein in vergelijking met de globale bevolking (20% is jonger dan 20 jaar).

Globaal gezien is bijna de helft van het cliënteel ongehuwd, bijna een vierde is gehuwd en evenveel cliënten zijn gescheiden.

Algemeen kan gesteld worden dat alleenwonenden en éénoudergezinnen 40% uitmaken van het cliënteel.

Een op drie cliënten in de ambulante hulpverlening en slachtofferhulp heeft een diploma hoger dan secundair en daarbij nogmaals een op drie tot bijna de helft secundair. In de residentiële sector ligt dit aandeel veel lager: slechts 5% heeft een diploma hoger dan secundair onderwijs.

Inkomen uit arbeid en sociale zekerheid (werkloosheid, ziekte enzovoort) scoren globaal het hoogste. Vooral de cliënten in de thuislozenzorg vertonen een afwijkend beeld met zeer weinig inkomen uit arbeid, een hoog percentage inkomen uit sociale zekerheid, relatief veel OCMW-steun en een groot percentage 'geen inkomen'.

Bijna een vijfde van het cliënteel van de sector heeft een gezinsinkomen dat kleiner is dan het leefloon. Voor een derde van het cliënteel is het inkomen kleiner of gelijk aan het leefloon. Vooral het hoge cijfer in de thuislozenzorg valt op (meer dan de helft van de thuislozen bezit een inkomen dat kleiner is of gelijk is aan het leefloon).

Tijdens de onthaalfase zijn er vier probleemgroepen die ongeveer evenveel voorkomen (tussen 20% en 24% op onthaal): materiële en financiële problemen, administratieve en juridische problemen, psychisch-persoonlijke problemen en relationele problemen (tabel 11).

In begeleidingsdossiers stijgt het aandeel psychische/persoonlijke problemen t.o.v. de materiële/financiële problemen en de administratieve/juridische problemen. Dit is niet onlogisch. Wellicht worden materiële en administratieve/juridische problemen eerder aangepakt in het kader van het onthaal.

Tijdens het onthaal zijn de belangrijkste functies in rangorde: informeren (29%), vraag verduidelijken (19%), ondersteunen (13%), adviseren (11%), verwijzen (10%) en praktische dienstverlening (vervoer, voeding, invullen formulier, kledij enzovoort) (8%). Tijdens begeleidingen zijn de belangrijkste functies in rangorde: begeleiden (31%), ondersteunen (11%) en informeren (11%).

Globaal genomen zijn de begeleidingen binnen het AWW geconcentreerd (45%) in periodes van 1 maand tot 9 maanden.

Het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk heeft nog onderzoek gedaan naar de mate waarin thuislozen, minderjarigen, jongvolwassenen (18-25 jaar), etnisch-culturele minderheden en mensen zonder papieren gebruik maken van het hulpaanbod van de CAW's. Men heeft bovendien getracht het cliëntprofiel van deze doelgroepen in kaart te brengen. Een beschrijving van de resultaten van deze onderzoeken, evenals een meer gedetailleerde weergave van de cliëntregi-strategiegegevens vindt u als bijlage 3.

Het aanbod van de centra voor algemeen welzijnswerk in het kader van de ziekenfondsen is specifiek gericht op personen en hun omgeving, die door ziekte, handicap of zorgbehoevendheid, blijvend of tijdelijk problemen ondervinden.

Hierbij gaat het in de eerste plaats om personen in een thuissituatie en gaat er bijzondere aandacht naar de meest kwetsbaren in deze groep.

De meest kwetsbaren zijn personen die een combinatie van de volgende kenmerken bezitten:

- 1) zorgbehoefstig zijn;
- 2) een complexe probleemsituatie bezitten ten gevolge van een thuiszorgsituatie;
- 3) een beperkt inkomen hebben;
- 4) een lage zelfredzaamheid bezitten (op vlak van ADL, sociale vaardigheden, administratieve vaardigheden);
- 5) geen sociaal netwerk hebben.

Hierbij gaat het voornamelijk om de volgende problemen:

- administratief-juridische problemen (m.b.t. tegemoetkomingen niet-ZIV of indien de ZIV-problematiek deel uitmaakt van een complex dossier, waarbij het hoofdprobleem zich situeert op een ander vlak);
- materieel-financiële problemen (inkomen en armoede, huisvestingsproblemen);
- problemen in verband met zelfredzaamheid (thuiszorg, gehandicaptenzorg, zorgverzekering enzovoort).

VII. Opdrachten

Centra voor teleonthaal

De centra voor teleonthaal hebben de opdracht om:

- op permanente basis hulpverlening, crisisopvang, informatie en advies te verstrekken via de telefoon of een ander elektronisch communicatiemiddel voor de nederlandskundige bevolking;

- zo nodig door te verwijzen naar andere personen of diensten;
- situaties te signaleren die een negatieve weerslag hebben op de integriteit, het welzijn en de ont-plooiingskansen van personen en te wijzen op evoluties betreffende de welzijnsbehoeften.

De modaliteiten van het eenvormig telefoonnummer 106 zijn overeenkomstig de wettelijke reglementering op de elektronische communicatie, specifiek voor de nooddiensten.

De hulpverlening gebeurt door vrijwilligers die daar-toe zijn opgeleid en die worden begeleid door profes-sionelen.

Iedereen kan anoniem van dit aanbod gebruik maken. De uitgangspunten zijn geheimhouding, dis-cretie en respect voor de hulpvrager.

De meeste gesprekken zijn eenmalig. Oproepers kun-nen wanneer ze dat willen, voor een volgend gesprek bij dezelfde of bij een andere vrijwilliger terecht.

1. Preventie

Met deze hulpverleningsaanpak willen de centra voor teleonthaal vooral aan preventie doen: door eerste opvang en ondersteuning voorkomen dat probleemsituaties escaleren, zo dat intensieve vormen van hulp-verlening noodzakelijk worden.

2. Gesprekken

Centraal in het hulpverleningsaanbod: het gesprek

Mensen die de centra voor teleonthaal bellen, krij-gen de kans om zich uit te spreken over wat er in hen omgaat. De vrijwilliger luistert actief en intens naar wat de oproeper zegt. Hij verdiept zich in de leefwe-reld van de oproeper. Het zich kunnen uitspreken tegenover iemand die daar tijd en begrip voor heeft en deskundig is in het luisteren, is op zichzelf hel-pend.

De oproeper kan doorheen het gesprek meer inzicht krijgen in zijn/haar leefsituatie.

Crisisgesprek

Personen die doorgaans goed functioneren, kunnen door een samenloop van omstandigheden uit even-wicht geraken en in een acute crisistoestand terecht-komen. Een kortstondige interventie tijdens het crisismoment is dikwijls heel efficiënt. De vrijwilliger biedt rustig een gesprek aan en maakt daardoor dui-delijk dat problemen bij het leven horen en dat een crisismoment niet onoverkomelijk is.

Het doel van het crisisgesprek is:

- het voorkomen van verdere escalatie van het pro-bleem;
- een houvast bieden;
- een ‘kortetermijnperspectief’ zoeken;
- de normale verwerking van een acute stresssitu-atie stimuleren.

Informatie en doorverwijzing

De vrijwilligers beschikken over een uitgebreide, regelmatig geactualiseerde sociale kaart om mensen te informeren over en eventueel door te verwijzen naar andere vormen van psychosociale hulpverlening. Deze doorverwijzing gebeurt ofwel op rechtstreekse vraag van de oproeper ofwel omdat de vrijwilliger vindt dat het wenselijk is.

Opvanggesprek

Het merendeel van de gesprekken zijn opvangge-sprekken. Mensen hebben het emotioneel moeilijk en staan voor een keuzeproces zonder dat er sprake is van een acute crisis. In zo'n gesprek komen verschil-lende aspecten aan bod:

- de vrijwilliger laat de oproeper zijn verhaal doen, helpt hem/haar emoties te luchten, luistert met empathie;
- de vrijwilliger verkent samen met de oproeper de situatie, zoekt mee naar inzichten;
- de vrijwilliger zoekt met de oproeper naar per-spectieven;

- soms vloeit uit het gesprek voort dat mensen aangezet worden om iets te ondernemen, iets te doen, om iets aan hun situatie te veranderen.

3. Signalering

Via oproepers, vrijwilligers, vertegenwoordigers van andere hulpverleningsdiensten enzovoort, krijgen de centra voor teleonthaal informatie over bepaalde tekorten in de samenleving op het vlak van welzijn. Deze informatie wordt aan de overheid gesignaleerd op gemeentelijk, provinciaal, Vlaams en federaal niveau.

Centra voor algemeen welzijnswerk

De opdrachten van centra voor algemeen welzijnswerk worden ingedeeld in drie kerntaken:

- algemene preventie;
- onthaal;
- begeleiding.

Deze opdrachten hebben betrekking op drie probleemgebieden:

- problemen ten gevolge van gebeurtenissen in de persoonlijke levensfeer (gezin, relaties, verlieservaringen, persoonlijke problemen enzovoort);
- problemen ten gevolge van gebeurtenissen in een context van criminaliteit, dader- en slachtoffer-schap;
- problemen van meervoudige kwetsbaarheid ten gevolge van een proces van sociale uitsluiting (bv. thuisloosheid).

Algemene preventie slaat op initiatieven die gericht zijn op het voorkomen, wegwerken of neutraliseren van factoren die systematisch hinderlijk zijn voor de gunstige ontplooiing van een grotere groep of gericht op het bevorderen van factoren die deze ontplooiing in de hand werken.

In de werking van een CAW zijn er twee vormen van algemene preventie: beleidssignalering (in de mate dat het gericht is op het anticiperen op risicofactoren) en het opzetten van algemeen-preventieve projecten.

Een actie van algemene preventie moet:

- zoveel mogelijk naar de wortels van problemen grijpen (radicaliteit);
- de handelingsmogelijkheden van mensen verruimen (offensiviteit);
- zowel gericht zijn op de persoon als de context of structuren (integraliteit);
- de doelgroep rechtstreeks betrekken (participatie);
- gelijke kansen bieden voor alle leden van de doelgroep (democratisch karakter).

Met algemene preventie beoogt het algemeen welzijnswerk veranderingen die een effect hebben op een grotere groep mensen, die mogelijks potentiële cliënten kunnen zijn van het CAW. Daarbij wordt niet alleen de verantwoordelijkheid van andere instanties, organisaties en sectoren geïsoleerd. Algemene preventie is evenzeer gericht op heroriëntaties of bijsturingen aan het aanbod of de werking van het eigen centrum. Een evenwichtig uitgewerkte preventieve actie is gelijktijdig op beide gericht.

Het onthaal bestaat uit:

1. algemeen onthaal: breed toegankelijk voor iedereen met om het even welke vraag. Er dient wel op zo'n manier te worden gewerkt dat de meest kwetsbaren worden bereikt en dat zeker deze doelgroep gebruik maakt van het onthaalaanbod van de CAW's. Dit wil zeggen dat de CAW's zich op een zodanige manier moeten profileren dat de drempel tot de AWW-hulp zo laag mogelijk is. Daarnaast dienen aangepaste methodieken te worden gebruikt (zoals het werken met inloopcentra voor kansarmen, straathoekwerk voor thuislozen enzovoort). In dit kader is het bovendien belangrijk dat het AWW structurele samenwerkingsverbanden uitbouwt met de basisvoorzieningen;

2. onthaal voor specifieke doelgroepen: breed toegankelijk voor groepen die anders moeten worden bereikt dan via het normale circuit:

- jongeren van 12 tot 25 jaar;
- gedetineerden;

- slachtoffers.

Dit onthaal heeft betrekking op dezelfde vragen als het algemeen onthaal. Met betrekking tot specifieke doelgroepen vragen we specifieke inspanningen om deze doelgroepen te bereiken. Dit vraagt dan ook specifieke vormen van toeleiding/specifieke methodieken. In bepaalde regio's dienen CAW's tevens een onthaal voor vluchtelingen en mensen zonder papieren te organiseren.

De bufferfunctie en de vangnetfunctie van het AWW zorgen er voor dat mensen voor een psychosociale begeleiding terecht kunnen in de autonome CAW's.

De thema's waarvoor mensen in het CAW een psychosociale begeleiding kunnen krijgen zijn:

- problemen ten gevolge van gebeurtenissen in de persoonlijke levensfeer (gezin, relaties, verlieservaringen, persoonlijke problemen enzovoort);
- problemen ten gevolge van gebeurtenissen in een context van criminaliteit, dader- en slachtofferschap;
- problemen van meervoudige kwetsbaarheid ten gevolge van een proces van sociale uitsluiting (bv. thuisloosheid).

Dit vormt het basisaanbod van de CAW's op het vlak van psychosociale begeleiding. Het CAW staat open voor mensen met één of meerdere problemen met betrekking tot deze thema's. Dit kan zowel om individuele als groepsgerichte begeleiding gaan.

De psychosociale begeleiding wordt inhoudelijk begrensd door:

- het autonome karakter van het hulpaanbod;
- het streven naar een zo preventief mogelijk effect;
- het niet zelf aanbieden van bepaalde zorgfuncties;
- lichtere/meer gepaste vormen van hulpverlening.

De zwaarte van de begeleiding wordt bepaald door de combinatie van de duur van het hulpverleningsproces, de frequentie en de intensiteit van de hulpverleningscontacten. Begeleidingsvormen die een hoge frequentie en een hoge intensiteit bezitten, worden

doorgaans niet door het AWW aangeboden. Inzake duur wordt het hulpverleningsproces niet absoluut begrensd, aangezien er gewerkt wordt op het tempo van de cliënt.

De opdrachten m.b.t. problemen ten gevolge van gebeurtenissen in een context van criminaliteit, dader- en slachtofferschap maken het voorwerp uit van een samenwerkingsakkoord met de federale overheid.

De CAW's worden gestimuleerd om innovatief te werken en op een creatieve manier om te gaan met de drie kerntaken. Aan de CAW's wordt ruimte geboden om in te spelen op nieuwe noden die blijken uit de omgevingsanalyse.

De kerntaken worden door de centra verder geconcretiseerd aan de hand van (type)modules. Een module is een duidelijk afgelijnde eenheid van hulpverlening, die door een voorziening afzonderlijk kan worden ingezet. Met andere woorden een samenhangend en afzonderlijk inzetbaar 'pakket' hulpverlening.

Modules kunnen ook in combinaties worden aangeboden, maar iedere module kan per definitie worden ingezet zonder dat de cliënt er nog wat anders moet bijnemen. Een module is een type-hulpaanbod dat systematisch voor meerdere hulpvragers kan worden ingezet. Het is dus niet het unieke hulpaanbod voor één cliënt.

Een module bestaat uit één of meer functies. Een functie is een 'algemeen omschreven hulpverlenende activiteit' (een vorm van hulpverlening) waarbij door bepaalde acties bepaalde doelen worden nagestreefd. Wanneer een module bestaat uit meer functies, is het de bedoeling dat deze functies steeds samen worden aangeboden. De unieke combinatie van functies (bv. begeleiding én toezicht in de bezoekerimte) wordt dan ook in elke cliëntsituatie als één samenhangend geheel ingezet.

De functies zijn dus de eerste bouwstenen van een module. Het gaat dan wel degelijk om de essentiële bestanddelen of 'kernfuncties', variërend van een tot drie of vier. Elke functie wordt vervolgens meer concreet omschreven door de acties of activiteiten te vermelden die men in het kader van de module kan inzetten.

De acties die binnen elke functie beschreven worden, geven concreet aan welke actie er ondernomen wordt:

wat doet de hulpverlener met de cliënt, wat gebeurt er binnen de hulpverlening?

Modulering heeft geen normatieve functie maar heeft essentieel tot doel de transparantie van het hulpaanbod te vergroten. Dit zorgt ervoor dat evoluties in het hulpaanbod ook beter kunnen opgevolgd worden.

De modules zullen duidelijk maken wat het aanbod van het algemeen welzijnswerk precies inhoudt. Dit is belangrijk in het kader van de intersectorale afstemming. Door de modules op te nemen in de cliëntregistratie, geven de centra ook meer inzicht en duidelijkheid omtrent de hulp die zij bieden aan hun cliënten en de verschillen per regio blootleggen. Bovendien worden gemeenschappelijkheden en de verschillen tussen de deelwerking binnen de centra zichtbaar. Op basis hiervan moeten de centra stappen zetten om een meer geïntegreerde werking te realiseren, onder meer door het afstemmen van het VTO-beleid op de modulering. Zodoende kan de modulering ook een weerslag hebben op de interne organisatie van een CAW.

VIII. Waarom een nieuw decreet betreffende het algemeen welzijnswerk?

De Vlaamse overheid heeft de afgelopen jaren sterk geïnvesteerd in de thuiszorg. In dit kader is het Woonzorgdecreet in ontwikkeling. In dit decreet zitten ondermeer de opdrachten vervat inzake informatie- en adviesverlening, psychosociale ondersteuning en zorgbegeleiding aan de bijzondere doelgroepen zieken, personen met een handicap en ouderen met een verminderde zelfredzaamheid in een thuissituatie. Binnen het bestaande regelgevende kader vinden we de opdrachten informatie- en adviesverlening, alsook begeleiding en nazorg (“met bijzondere aandacht voor personen die door ouderdom, ziekte of handicap blijvend of tijdelijk problemen ondervinden of dreigen te ondervinden”), terug in de taakomschrijving van de centra voor algemeen welzijnswerk in het kader van de ziekenfondsen. Het Woonzorgdecreet wenst de activiteiten van de centra voor algemeen welzijnswerk in het kader van de ziekenfondsen nog meer te richten naar de doelgroep van personen met een verminderde zelfredzaamheid ten gevolge van ziekte, ouderdom of handicap. De centra voor algemeen welzijnswerk in het kader van de ziekenfondsen worden dan ook geïntegreerd in het Woonzorgdecreet en worden niet langer gevat door het decreet betreffende het algemeen welzijnswerk. Er wordt echter wel voorzien in een overgangsbepaling om te vermijden

dat de CAW's in het kader van de ziekenfondsen in een juridisch vacuüm terecht zouden komen.

De centra voor teleonthaal en de centra voor algemeen welzijnswerk hebben zich de afgelopen jaren sterker geprofileerd. Het is dan ook belangrijk dat de opdracht van het algemeen welzijnswerk wordt geactualiseerd.

Het regelgevend kader van de CAW's is ondoorzichtig en bijgevolg niet altijd duidelijk voor de sector. Er wordt gewerkt met het decreet, een uitvoeringsbesluit, sectorprotocollen en ministeriële omzendbrieven, waarin telkens opdrachten gedelegeerd worden naar een ander niveau.

Daarnaast willen we de sector meer en beter aansturen via:

1. een duidelijke bepaling van de opdracht. We wensen niet langer te spreken over algemene opdrachten en bijkomende opdrachten. De bijkomende opdrachten (i.e. hulpverlening aan gedetineerden, slachtoffers, seksuele delinquenten, personen met een ernstig verstoorde ouder-kind-relatie enzovoort) die vanuit het algemeen welzijnswerk worden gesubsidieerd, maken immers een integraal en volwaardig deel uit van de werking van een CAW. Deze opdrachten behoren dan ook tot de basisopdrachten van de CAW's. Dit neemt niet weg dat in samenwerkingsakkoorden met de federale overheid specifieke bepalingen zijn opgenomen over de inhoud en reikwijdte van deze opdrachten en over de samenwerking met de federale actoren. Voor de bijkomende taken in het kader van interlandelijke adoptie en schuldbemiddeling is reeds een aparte regelgeving beschikbaar. Het is bijgevolg niet nodig dit nog op te nemen binnen de regelgeving betreffende het algemeen welzijnswerk;
2. een programmatie: momenteel wordt een programmatie-instrument uitgewerkt voor de centra voor algemeen welzijnswerk.

De programmatie heeft tot doel:

- een optimale spreiding van het hulpaanbod (en daaraan gekoppeld een verdeling van de middelen);
- bij uitbreidingen: extra middelen op een objectieve manier verdelen.

Men kan zich hierbij baseren op de bevolkingsgegevens, maar men kan tevens correcties aanbren- gen op basis van gegevens die een grote invloed hebben op de psychische en maatschappelijke kwetsbaarheid van bevolkingsgroepen. Zo kan voor justitieel welzijnswerk bijvoorbeeld rekening gehouden worden met het aantal gedetineerden in de verschillende regio's.

Eens de zwaarte van de verschillende opdrachten binnen het globale budget is bepaald, kan men via de programmatie en de verdeling onder de ver- schillende centra komen tot de bepaling van de subsidie-enveloppe per centrum. Zo ontstaat er een duidelijke link tussen de programmatie en de bepaling van de subsidie-enveloppen.

Op die manier kan de programmatie leiden tot een evenwichtige verdeling van de middelen over de verschillende regio's.

3. naar de toekomst toe, is het de bedoeling een monitoringsysteem te ontwikkelen: dit systeem moet het CAW-aanbod permanent in kaart bren- gen op basis van de (type)modules. De monitoring heeft tot doel;

- nagaan of het gerealiseerde hulpaanbod vol- doet aan de vastgestelde noden en behoe- ten en aan de prioriteiten die terzake worden gesteld. Via monitoring kan een correctie gebeuren op de hoeveelheid middelen die naar de sector AWW gaat en de spreiding van deze middelen (i.e. programmatie). Via de ontwik- keling van een sectoraal monitoringsysteem kunnen er vergelijkingen in de gehele sector worden uitgevoerd;
- nagaan of de vooropgestelde doelstellingen worden bereikt.

Het is belangrijk dat de notie 'kwetsbaarheid' zijn weerslag vindt in de programmatie en de monito- ring;

4. beleidsplannen.

Wij wensen de nadruk te leggen op een genego- cieerde aansturing, waarbij de centra maximaal geresponsabiliseerd worden om hun opdrachten doelgericht en kwaliteitsvol uit te voeren.

Het door de minister goedgekeurd beleidsplan blijft dan ook de basis voor de erkenning van het CAW. In het beleidsplan moet het CAW meer invulling geven aan:

- de manier waarop de basisopdrachten (beleids- signalering en preventie, onthaal, psychosoci- ale begeleiding) worden ingevuld;
- de afstemming van hun hulpaanbod met het hulpaanbod van de CAW's uit hun werkge- bied;
- de netwerking en de samenwerking met andere (aanverwante) sectoren;
- eventueel de manier waarop het CAW inspeelt op nieuwe noden die blijken uit de omgevings- analyse;
- een aantal strategische doelstellingen voor de duurtijd van het beleidsplan. Deze strategische doelstellingen dienen jaarlijks geconcretiseerd te worden in actieplannen.

De duurtijd van de beleidsplannen zal worden uit- gebreid naar 5 jaar, zodat deze wordt afgestemd op de Vlaamse legislatuur. Op die manier wor- den de CAW's uitgenodigd en in staat gesteld een beleid te voeren dat in overeenstemming is met het welzijnsbeleid dat door de Vlaamse Regering is uitgetekend. De overheid van haar kant, kan zo de werking van de CAW's gericht aansturen op basis van de beleidsprioriteiten en in functie van een goed gespreid en eenvormig hulpaanbod.

Gezien de nood aan complementariteit tussen het hulpaanbod van de CAW's en de OCMW's, is het belangrijk om de beleidsplanning van de CAW's en de OCMW's op elkaar af te stemmen. Het CAW moet zich in haar beleidsplan dan ook posi- tioneren ten aanzien van het lokaal sociaal beleid en de lokale sociale beleidsplannen.

Om soepel in te spelen op evoluerende omstandig- heden, worden de beleidsplannen van de CAW's vertaald in jaarlijkse actieplannen. Op die manier wordt de mogelijkheid geboden om met het beleid van de CAW's in te spelen op actuele noden en verschuivingen die zich in het lokaal sociaal beleid voordoen;

5. Enveloppesubsidiëring.

De responsabilisering van de voorzieningen staat centraal. Er wordt dan voor een enveloppesubsidiëring geopteerd: een globaal krediet dat het centrum zo autonoom mogelijk kan besteden bij de vervulling van de toegewezen opdrachten.

De subsidie-enveloppe zal per centrum worden vastgelegd op basis van vooraf bepaalde objectieve parameters en met een duidelijke link met de programmatie. Ondermeer de te vervullen opdrachten, de te realiseren tewerkstelling en de kwaliteitscriteria waaraan dient te worden voldaan, zullen worden bepaald.

Net zoals het decreet van 19 december 1997 betreffende het algemeen welzijnswerk, wordt het decreet, waarvan het ontwerp voorligt, opgevat als een kaderdecreet.

Het voorliggende ontwerp van decreet is transparant en omschrijft enkel de meest fundamentele kenmerken (algemene opdracht, doelstellingen en taken) en erkenningscriteria voor de centra voor algemeen welzijnswerk en de centra voor teleonthaal.

Het ontwerp van decreet is zo opgevat dat enerzijds de hele sector van het algemeen welzijnswerk zich erin herkent en anderzijds dat het moet toelaten om mogelijke nieuwe evoluties en uitdagingen voor de sector te kunnen opvangen. In het ontwerp wordt enkel een differentiëring tussen twee verschillende types voorzieningen ingevoerd, gelet op het grote verschil, zowel op vlak van organisatie, werking en doelgroep: de centra voor teleonthaal en de centra voor algemeen welzijnswerk.

Aangezien het ontwerp van decreet is opgevat als een kaderdecreet, worden uiteraard vrij ruime bevoegdheden aan de Vlaamse Regering verleend om de algemene opdracht, de doelstellingen, de werkingsprincipes, alsook de opdrachten en taken van de centra, nader uit te werken in één of meer uitvoeringsbesluiten. Daarmee rekening houdend, kon niet altijd gevolg worden gegeven aan opmerkingen van de Raad van State, geformuleerd in zijn advies 45.367/3 van 25 november 2008, waarin wordt gesuggereerd om die delegaties in het ontwerp van decreet nog nader te preciseren.

Bij de uitwerking van de nieuwe regelgeving wordt uitgegaan van de grote lijnen van het Kwaliteitsdecreet dat op de centra van toepassing is. Bij de opera-

tionalisering van het begrip kwaliteit van de hulp- en dienstverlening kan men drie niveaus onderscheiden waarbinnen vorm gegeven wordt aan het begrip ‘kwaliteit’ van de hulp- en dienstverlening:

- het niveau waar de invloed van het overheidsbeleid op de kwaliteit van de aangeboden hulp- en dienstverlening zich situeert;
- het niveau waar de invloed van het beleid van de welzijnsvoorzieningen op de kwaliteit van de aangeboden hulp- en dienstverlening zich situeert;
- het niveau waar de invloed die enerzijds de gebruiker en anderzijds de hulp- en dienstverlener zelf kan uitoefenen op de kwaliteit van de aangeboden hulp- en dienstverlening zich situeert.

De nieuwe regelgeving werkt enkel normerend op het eerste niveau. De andere niveaus worden de verantwoordelijkheid van de centra en zullen worden gerealiseerd ter uitvoering van voornoemd Kwaliteitsdecreet.

Daarnaast kiezen we er ook voor om niet langer te werken met sectorprotocollen. In artikel 1, 4°, van het besluit van de Vlaamse Regering ter uitvoering van het decreet betreffende het algemeen welzijnswerk, wordt ‘sectorprotocollen’ gedefinieerd als volgt:

“de door de minister opgestelde documenten waarin de generieke kenmerken van de taken van alle centra van een bepaalde sector of, in voorkomend geval, van welbepaalde bijkomende taken bepaald worden, en die gelden voor de onderscheiden sectoren die gevormd worden door de centra voor teleonthaal, de centra in het kader van de ziekenfondsen, de autonome centra en voor die centra die een welbepaalde bijkomende taak opgedragen kregen”. De sectorprotocollen moeten de algemene opdracht, de doelstellingen en de werkingsprincipes van de centra concretiseren. Ook de bijkomende taken van de centra moeten worden geconcretiseerd in sectorprotocollen.

Het gaat hier om juridisch bindende voorschriften die opgesteld worden door de minister en die eigenlijk geïntegreerd kunnen worden in het besluit van de Vlaamse Regering. Omwille van de duidelijkheid in de regelgeving is dit ook aan te raden. Het werken met sectorprotocollen kan verwarring scheppen en brengt het gevaar dat men uiteindelijk niet meer goed weet op welk niveau een bepaalde rechtsregel zich bevindt.

Er is ook nog een ander argument dat pleit voor de opname van bepalingen van de sectorprotocollen in het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering. De sectorprotocollen worden – overeenkomstig het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering – opgesteld door de minister. De afdeling wetgeving van de Raad van State heeft er al op gewezen dat delegaties aan een minister wat betreft regelgeving slechts toelaatbaar zijn voor zover ze slaan op aangelegenheden van bijkomstige of detailmatige aard.

Bovendien stelt het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, in artikel 8, 1°, als algemene regel dat de delegatie aan de Vlaamse ministers niet omvat “het nemen van reglementaire besluiten”.

IX. Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Het ontwerp van decreet regelt een persoonsgebonden aangelegenheid.

Luidens artikel 128 van de Grondwet regelen de parlementen van de gemeenschappen bij decreet de persoonsgebonden aangelegenheden. De bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij de wet van 8 augustus 1988, stelt in artikel 5, §1, deze persoonsgebonden aangelegenheden vast.

Voorliggend ontwerp van decreet betreffende het algemeen welzijnswerk beoogt uitvoering te geven aan de bepalingen van artikel 5, §1, II, 2° en 7°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 met name:

- artikel 5, §1, II, 2°: het beleid inzake maatschappelijk welzijn;
- artikel 5, §1, II, 7°: de sociale hulpverlening aan gedetineerden met het oog op hun sociale reïntegratie.

De organieke regels betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn vallen buiten het toepassingsgebied van dit ontwerp van decreet.

Door de verwijzing naar artikel 5, §1, II, 2° en 7°, van de bijzondere wet wordt het algemeen welzijnswerk

ook afgebakend ten aanzien van het gezinsbeleid, het beleid inzake onthaal en integratie van inwijkelingen, het beleid inzake mindervaliden, het bejaardenbeleid en de jeugdbescherming.

Artikel 2

Dit artikel bevat een aantal definities die relevant zijn voor de toepassing van het decreet.

Het algemeen welzijnswerk (punt 1°) staat ter beschikking van alle personen van wie de welzijns-kansen bedreigd of verminderd worden ten gevolge van gebeurtenissen in de persoonlijke levenssfeer (gezin, relaties, verlieservaringen, persoonlijke problemen enzovoort), problemen ten gevolge van gebeurtenissen in een context van criminaliteit (dader- en slachtofferschap in de brede zin), problemen van meervoudige kwetsbaarheid ten gevolge van sociale uitsluiting (bv. thuisloosheid).

Het algemeen welzijnswerk wordt uitgevoerd door centra voor algemeen welzijnswerk en centra voor teleonthaal. De taken van de centra voor teleonthaal worden nader omschreven in artikel 5. De taken van de centra voor algemeen welzijnswerk – dit zijn de huidige autonome centra voor algemeen welzijnswerk – worden nader omschreven in de artikelen 6 en 7. Als in dit decreet ‘centrum’ of ‘centra’ wordt vermeld, zonder verdere precisering, is de bepaling in kwestie van toepassing op beide soorten centra (punt 2°).

In punt 3° wordt ‘project’ gedefinieerd. Projecten zijn tijdelijk, vernieuwend, experimenteel. Zij dienen te worden gevolgd door een evaluatie met het oog op het eventueel regulier maken als opdracht voor de centra. Zij kunnen ook dienstverlenend zijn ten aanzien van andere centra.

In de punten 4° en 5° worden ‘vrijwilliger’ en ‘beroepskracht’ gedefinieerd. De definitie van ‘vrijwilliger’ houdt rekening met het decreet betreffende het vrijwilligerswerk in de welzijns- en gezondheidssector. De term ‘vrijwilliger’ verwijst naar een onbezoldigd engagement. Betaald vrijwilligerswerk wordt derhalve afgewezen. Dit sluit anderzijds niet uit dat kosten die gepaard gaan met de vrijwillige inzet kunnen worden vergoed (bv. vervoerskosten).

Een ‘gebruiker’ (punt 6°) is een natuurlijke persoon die gebruik maakt van het algemeen welzijnswerk,

d.w.z. van de hulp- en dienstverlening van een centrum voor teleonthaal of een centrum voor algemeen welzijnswerk. De gebruiker kan zelf actief contact leggen met het centrum. Daarnaast kan het in een CAW ook gaan om (min of meer) opgelegde hulp (door een externe instantie) of hulpverlening waartoe in eerste instantie het initiatief van het CAW elf uitgaat (na signalering van een probleemsituatie door een derde persoon of een instantie), of outreachende hulp.

De definitie van ‘verantwoorde hulp- en dienstverlening’ (punt 7°) is ontleend aan het Kwaliteitsdecreet dat ook van toepassing is op de centra voor teleonthaal en de centra voor algemeen welzijnswerk.

De punten 8° tot en met 10° bevatten definities van ‘registratie’, ‘programmatische’ en ‘subsidie-enveloppe’. Deze begrippen zullen verder worden toegelicht bij de artikelen die daarop betrekking hebben.

Artikel 3

Dit artikel bevat ‘de missie’ van het algemeen welzijnswerk.

Het algemeen welzijnswerk moet een buffer zijn tussen de maatschappelijke basisinstellingen enerzijds en de zwaardere zorgsectoren anderzijds. De hulp- en dienstverlening in het kader van het algemeen welzijnswerk heeft de zelfontplooiing van de gebruiker in zijn relationele en maatschappelijke context tot doel.

In de missie wordt dan ook bepaald dat het algemeen welzijnswerk personen moet helpen om zich persoonlijk en sociaal te ontplooiën en hun individuele en sociale rechten uit te oefenen, zodat deze personen een menswaardig bestaan kunnen leiden.

Artikel 4

De doelstellingen van het algemeen welzijnswerk zijn drievoudig: uitgaande van hun individuele en sociale rechten wil het algemeen welzijnswerk bijdragen tot een menswaardig bestaan van alle personen door:

- het bevorderen van de toegankelijkheid van de maatschappelijke basisvoorzieningen (zoals onderwijs, huisvesting, tewerkstelling enzovoort)

en de gespecialiseerde zorgvoorzieningen (zoals de geestelijke gezondheidszorg, de gehandicaptenzorg, de bijzondere jeugdzorg enzovoort) en hun bereikbaarheid effectief te helpen realiseren;

- problemen inzake sociale integratie en een bevredigend persoonlijk functioneren actief te voorkomen;
- mee te zoeken naar oplossingen voor de door hun cliënten aangemelde problemen.

Door zelf aangepaste hulp te bieden zullen de centra zoveel mogelijk voorkomen dat personen een beroep moeten doen op zwaardere zorgsectoren.

Het algemeen welzijnswerk kan dus niet enkel een hulp- en dienstverlening aanbieden die enkel symptomen aanpakt, maar heeft ook als doelstelling de participatie van alle personen aan het maatschappelijke leven dusdanig te bevorderen dat zij hun individuele en sociale rechten beter kunnen effectueren.

Artikel 5

Dit artikel legt de algemene opdrachten vast voor elk centrum voor teleonthaal.

De centra voor teleonthaal zijn gericht op de ganse bevolking, maar hun werking geschiedt enkel via de telefoon of via een ander elektronisch communicatiemiddel (anoniem een-tot-een gesprek via online). Ze staan in voor een permanente, 24 uren bereikbaarheid.

Aan de Vlaamse Regering wordt machtiging verleend om die opdrachten nader te regelen. Op suggestie van de Raad van State wordt verduidelijkt dat die machtiging betrekking heeft op zowel het concretiseren als het aanvullen van de opdrachten.

Artikel 6

Dit artikel legt de algemene opdrachten vast voor elk centrum voor algemeen welzijnswerk.

In dit artikel krijgen deze centra de opdracht om “vanuit een eenheid van beheer en beleid een gedi- versifieerde en verantwoorde hulp- en dienstverlening te organiseren die gericht is op het detecteren, voorkomen, verminderen, signaleren en oplossen van alle

factoren die de welzijnskansen van personen, gezinnen of bevolkingsgroepen bedreigen of verminderen”.

Deze differentiatie van de algemene opdrachten in een gediversifieerd hulp- en dienstverleningsaanbod door het centrum in termen van doelgroepen/problematieken dient op die manier te worden opgevat, dat in de aangeboden hulp- en dienstverlening een continuüm kan ontstaan van informatie over advies, naar begeleiding, al dan niet gekoppeld aan residentiële opvang. Het is dus de bedoeling dat een zorg op maat van de cliënt wordt geboden.

Artikel 7

De centra voor algemeen welzijnswerk hebben drie kerntaken: algemene preventie, onthaal en psychosociale begeleiding.

De CAW's hebben een preventieve opdracht in het kader van een structurele context:

1. via beleidssignalering en structurele acties wil het CAW beleidsontwikkeling in beweging brengen. Men moet basisvoorzieningen op hun verantwoordelijkheid wijzen door structurele oorzaken en tekorten te signaleren aan diverse relevante (bevoegde) overheden en instanties. Deze acties mogen er dan ook niet toe leiden dat andere actoren hun taken/ verantwoordelijkheden niet meer opnemen. Het is de taak van het CAW om andere sectoren op hun verantwoordelijkheid te wijzen en signalen daaromtrent aan de overheid te bezorgen. Er kunnen ruimere preventiecampagnes opgezet worden, in samenwerking met andere actoren. In dit kader moeten netwerken (met hogescholen, basiseducatie, samenlevingsopbouw enzovoort) meer versterkt worden. Beleidssignalering is dan ook een gedeelde opdracht;
2. een preventieve reflex bij de hulpverlener activeren. Preventieprojecten moeten in die zin gekoppeld worden aan hulpverleningservaringen.

Het gaat hierbij ook om het organiseren van vormingen voor intermediairen (bv. leerkrachten) met het oog op het bevorderen van de deskundigheid van deze laatsten, en dit met betrekking tot de opdrachten waarover het CAW een expertise heeft uitgebouwd.

In het onthaal worden voor om het even welke vraag de volgende hulpfuncties geboden:

- vraagverheldering;
- informatie;
- eventuele interne of externe doorverwijzing.

Daarnaast bezitten de CAW's een specifieke deskundigheid met betrekking tot drie probleemgebieden (problemen ten gevolge van gebeurtenissen in de persoonlijke levensfeer, ten gevolge van gebeurtenissen in een context van criminaliteit, dader- en slachtofferschap, meervoudige kwetsbaarheid ten gevolge van sociale uitsluiting). Op deze probleemgebieden kan men in het onthaal dieper ingaan en – naast vraagverheldering en informatie – ook directe hulp bieden:

- adviesverstrekking;
- ondersteuning.

De CAW's organiseren een algemeen onthaal dat breed toegankelijk is voor iedereen met om het even welke vraag. Er dient wel op zo'n manier te worden gewerkt dat de meest kwetsbaren worden bereikt en dat zeker deze doelgroep gebruik maakt van het onthaalaanbod van de CAW's. Daarnaast zorgen ze ook voor een onthaal voor specifieke doelgroepen dat breed toegankelijk is voor groepen die anders moeten worden bereikt dan via het normale circuit:

- jongeren van 12 tot 25 jaar;
- gedetineerden;
- slachtoffers.

In deze vormen van onthaal worden specifieke inspanningen geleverd om deze doelgroepen te bereiken. Dit vraagt dan ook specifieke vormen van toeleiding/specifieke methodieken.

In bepaalde regio's dienen CAW's tevens een onthaal voor vluchtelingen en mensen zonder papieren te organiseren.

Als blijkt dat een begeleiding nodig is die kan worden aangeboden door het CAW, wordt een instaprocedure gevoerd:

- instagesprek;
- indicatiestelling;
- toewijzing (dit kan een interne of externe doorverwijzing inhouden).

De volgende functies kunnen in een begeleiding worden aangeboden:

- begeleiding;
- therapie;
- training;
- toezicht;
- bed, bad, brood (steeds in combinatie met begeleiding).

De psychosociale begeleiding wordt begrensd door een aantal criteria:

- het preventieve karakter van de hulp: de hulp is gericht op het voorkomen van (verdere) sociale problemen;
- het autonome karakter van de hulp: het algemeen welzijnswerk biedt autonome vormen van hulp aan. Men werkt steeds op vrijwillige basis;
- de zwaarte van de hulp. Dit is een combinatie van de duur van de begeleiding, de frequentie van de contacten tussen de hulpverlener en de cliënt en de duur per hulpverleningscontact. Doorgaans heeft de hulp van het algemeen welzijnswerk een korte duurtijd, een lage frequentie van contacten en korte hulpverleningscontacten. Indien de begeleiding een lange duurtijd bezit, dienen de frequentie en de duurtijd van de hulpverleningscontacten laag te zijn.

De Vlaamse Regering zal de nadere regels bepalen betreffende de algemene preventie, het onthaal en de begeleiding, en dit met inbegrip van de bijzondere doelgroepen per kerntaak. Dit zal ook financiële aspecten inhouden. Op suggestie van de Raad van State werd de formulering van die delegatie aan de Vlaamse Regering aangepast, wat het onthaal en de begeleiding betreft.

Artikel 8

De bepalingen van artikel 8 en volgende zijn ondergebracht in afdeling IV van hoofdstuk II. Het zijn werkingsprincipes die gelden voor centra die erkend zijn of een erkenning hebben aangevraagd. In artikel 17, §1, wordt duidelijk gesteld dat de bepalingen van

hoofdstuk II – en dus ook de werkingsprincipes van afdeling IV van dat hoofdstuk – gelden als erkennings- en subsidievoorwaarden.

Elke persoon moet een beroep kunnen doen op het algemeen welzijnswerk. Daarbij mag niemand gediscrimineerd worden op welke grond dan ook (etnische afkomst, nationaliteit, geslacht, leeftijd, religieuze, politieke of ideologische overtuiging, levenswijze, geardeerdheid enzovoort).

De Vlaamse Regering kan dit werkingsprincipe concretiseren, hetzij op basis van de bevoegdheid die haar wordt verleend door artikel 17, §2, tweede lid, hetzij op basis van haar algemene uitvoeringsbevoegdheid (artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen).

Artikel 9

De godsdienstige, politieke en filosofische overtuiging van alle hulpvragers moet gerespecteerd worden. De bepalingen van artikel 458 van het Strafwetboek met betrekking tot het beroepsgeheim zijn van toepassing op alle personen die binnen het algemeen welzijnswerk in contact komen met hulpvragers. Ze gelden dus ook ten aanzien van vrijwilligers die activiteiten verrichten in het raam van het algemeen welzijnswerk. Het feit dat, als gevolg van een opmerking van de Raad van State, niet expliciet naar artikel 458 SWB wordt verwezen, belet niet dat de niet-naleving van de geheimhoudingsplicht met toepassing van dat artikel wordt gesanctioneerd.

De centra voor teleonthaal staan open voor alle Nederlandkundige personen.

Ook dit werkingsprincipe kan de Vlaamse Regering concretiseren op dezelfde wijze als vermeld in het commentaar bij artikel 8.

Artikel 10

Om op een kwaliteitsvolle manier verantwoorde hulp- en dienstverlening in het kader van het algemeen welzijnswerk te kunnen bieden, is een goede informatie-uitwisseling tussen de centra en de aanverwante sectoren noodzakelijk. Daarnaast worden deze gegevens ook verwerkt, onder meer in het kader van registratie e.d. Dit artikel creëert het kader voor een zekere informatie-uitwisseling tussen deze acto-

ren. Dit kan echter niet worden beschouwd als een algemene machtiging voor het doorgeven van eender welke informatie die over een bepaalde casus of over de hulp- en dienstverlening in het algemeen beschikbaar is. De informatieoverdracht moet dan ook aan een aantal voorwaarden voldoen:

- het gaat enkel om die informatie die noodzakelijk is voor een verantwoorde hulp- en dienstverlening in het kader van het algemeen welzijnswerk. Die noodzakelijkheid moet worden beoordeeld in het kader van de uitoefening van de opdrachten die dit decreet m.b.t. het algemeen welzijnswerk oplegt. Gegevens kunnen enkel worden uitgewisseld met het oog op hulpverlening in het raam van het algemeen welzijnswerk. De personen met wie gegevens worden uitgewisseld moeten betrokken zijn bij de hulpverlening en moeten optreden met eenzelfde finaliteit;
- de uitwisseling van gegevens moet daarenboven steeds worden beoordeeld, rekening houdende met de respectieve belangen van de gebruikers. Daarbij moet maximaal worden gestreefd om de gebruikers vooraf over de informatieoverdracht te informeren en hen te vragen of zij met de overdracht instemmen. De vervulling van deze voorwaarden inzake informatieverstrekking en instemming zijn echter geen absolute noodzaak voor de informatieoverdracht. Als het om bepaalde redenen niet mogelijk is om de betrokkenen te informeren, dan kan de informatieoverdracht ook zonder voorafgaande informatieverstrekking plaatsvinden. Het gebrek aan instemming brengt de informatieoverdracht evenmin in het gedrang, voorzover de andere voorwaarden vervuld zijn;
- de gegevensuitwisseling wordt ook beheerst door de bepalingen uit de wet van 8 december 1992 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens. Deze bepalingen blijven onverminderd van toepassing. Er wordt altijd naar gestreefd dat de gebruiker akkoord gaat met de verwerking van de gegevens en dus met de hulpverlening in haar totaliteit (d.w.z. ook met de administratieve aspecten van de hulpverlening).

Artikel 8 van de privacywet van 8 december 1992 regelt de verwerking van gerechtelijke gegevens. Volgens dat artikel gaat het om “persoonsgegevens inzake geschillen voorgelegd aan hoven en rechtbanken alsook aan administratieve gerechten, inzake

verdenkingen, vervolgingen of veroordelingen met betrekking tot misdrijven, of inzake administratieve sancties of veiligheidsmaatregelen”. De verwerking van die gegevens is uitzonderlijk toegelaten, ondermeer:

- onder toezicht van een openbare overheid of van een ministeriële ambtenaar in de zin van het Gerechtelijk Wetboek, indien de verwerking noodzakelijk is voor de uitoefening van hun taken;
- door andere personen, indien de verwerking noodzakelijk is voor de verwezenlijking van doeleinden die door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie zijn vastgesteld.

De personen die deze gegevens mogen verwerken, zijn tot geheimhouding verplicht.

Voor het uitvoeren van de opdrachten in het kader van onder meer het justitieel welzijnswerk, slachtofferhulp, de bezoekruimte, hulpverlening aan seksuele delinquenten, is het belangrijk dat het personeel van de CAW's gerechtelijke gegevens kan verwerken.

De centra moeten, naast gerechtelijke persoonsgegevens, ook gevoelige persoonsgegevens en persoonsgegevens betreffende de gezondheid kunnen verwerken. Gevoelige persoonsgegevens zijn die gegevens waaruit de raciale of etnische afkomst, de politieke opvattingen, de godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging of het lidmaatschap van een vakvereniging blijken, alsook de persoonsgegevens die het seksuele leven betreffen.

Persoonsgegevens betreffende de gezondheid zijn alle persoonsgegevens die de vroegere, huidige of toekomstige fysieke of psychische gezondheidstoestand van de betrokkene betreffen. Die gegevens zijn dus ruimer dan louter medische gegevens.

De centra worden in hun diverse werkingen geconfronteerd met heel verschillende doelgroepen waaraan ze een heel verschillend hulp- en dienstverleningsaanbod aanbieden. Om deze hulp- en dienstverlening op een verantwoorde manier te kunnen doen, is het belangrijk dat de centra gevoelige persoonsgegevens en persoonsgegevens betreffende de gezondheid kunnen verwerken.

De Vlaamse Regering zal nadere regels bepalen met betrekking tot de vorm waarin en de wijze waarop de persoonsgegevens worden verwerkt en uitgewisseld.

Ze zal ook bepalen welke andere actoren dan de centra, vermeld in dit decreet, bij de gegevensuitwisseling betrokken zijn. Het gaat hierbij om personen of voorzieningen die aan een gebruiker, die een beroep doet op een centrum, in eenzelfde context hulp- en dienstverlening verstrekt of verstrekt heeft, zoals OCMW's, centra voor geestelijke gezondheidszorg, vertrouwenscentra kindermishandeling, psychosociale diensten van gevangenen, mutualiteiten en huisartsen. De bedoelde gegevensuitwisseling heeft tot doel een hoogwaardige, doeltreffende en efficiënte hulp- en dienstverlening te bieden in de geest van de missie en doelstellingen van het decreet. Als eerstelijnsvoorzieningen dienen de centra daartoe voortdurend samen te werken en de daartoe benodigde informatie uit te wisselen met andere bij de probleemoplossing betrokken actoren.

De Raad van State suggereert om die gegevensuitwisseling in het ontwerp van decreet zelf nader te regelen. Hij verwijst daarbij naar het decreet van 16 juni 2006 betreffende het gezondheidsinformatiesysteem. Hierop wordt niet ingegaan. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om die nadere regeling uit te werken. Recentelijk heeft de Vlaamse Regering immers het voorontwerp van decreet betreffende het platform voor gezondheids- en welzijnsinformatie principieel goedgekeurd. Zodra dit voorontwerp een decreet is geworden, zal de Vlaamse Regering daarmee rekening houden bij de uitoefening van de haar verleende delegatie.

Gevolg gevend aan een opmerking van de Raad van State werd in het eerste lid wel het doel van de gegevensverwerking en -uitwisseling nader omschreven.

Rekening houdend met de bevoegdheid voor de Vlaamse Regering om de werkingsprincipes, vermeld in artikelen 8 en 9, te concretiseren en met de herformulering van de delegatie die in artikel 10 aan de Vlaamse Regering wordt verleend, wordt de tekst van het oorspronkelijke artikel 11 weggelaten. Aldus wordt tegemoet gekomen aan een opmerking van de Raad van State.

Artikel 11

In deel II van de algemene toelichting werd al vermeld dat de hulpverlening door de centra principieel gratis is, tenzij voor bepaalde modules.

De centra moeten dan ook een transparant beleid voeren met betrekking tot de bijdrage van de gebruiker in de door hen verstrekte hulp- en dienstverle-

ning. De Vlaamse Regering kan de modaliteiten van die bijdrage nader bepalen. Daartoe dient zij wel eerst overleg te plegen met de sector van het algemeen welzijnswerk.

Artikel 12

Het algemeen welzijnswerk richt zich in principe tot de ganse bevolking, maar dient een specifieke aandacht te hebben voor personen, gezinnen en bevolkingsgroepen met een verhoogd risico op verminderde welzijnskansen. Het dient zich dan ook zodanig te organiseren dat het bij voorkeur de meest kwetsbare personen bereikt.

Voor het onthaal dienen de centra zich zo te organiseren dat ze breed toegankelijk zijn voor iedereen met om het even welke vraag. Er dient wel op zo'n manier te worden gewerkt dat de meest kwetsbaren worden bereikt en zodat zeker deze doelgroep gebruik maakt van het hulpaanbod.

Het begeleidingsaanbod wordt prioritair aangeboden aan de meest kwetsbare personen en bevolkingsgroepen. De notie kwetsbaarheid is afhankelijk van het probleemgebied waarvoor de begeleiding wordt geboden. In die zin zullen verschillende criteria m.b.t. kwetsbaarheid moeten worden gehanteerd. Niet alleen cliëntkenmerken zullen hierbij een rol spelen, ook de aanwezigheid en beschikbaarheid van andere sectoren met een aanverwant hulpaanbod zullen hier een invloed hebben.

De Vlaamse Regering kan criteria bepalen waaruit blijkt welke personen of groepen zij als de meest kwetsbare beschouwt. Die criteria zullen in voorkomend geval betrekking hebben op de kenmerken van de beoogde kwetsbare personen en van het hulpaanbod aan die personen.

Artikel 13

Dit artikel somt een aantal basisprincipes op waarvan elke vorm van hulpverlening moet vertrekken.

Deze vereisten vloeien voort uit de visie op welzijn zoals geformuleerd in de memorie van toelichting. Zij vloeien ook voort uit de doelstelling en de opdrachten van het algemeen welzijnswerk.

Aanvullend wordt het subsidiariteitsbeginsel vooropgesteld. Dit houdt in dat men slechts ingrijpende

hulpverleningsvormen mag aanwenden wanneer deze strikt noodzakelijk zijn.

De verplichting gebruik te maken van de minst ingrijpende dienst- of hulpverleningsvorm dient zich ook te uiten in de uitbouw van een continuüm van hulpverleningsmethoden en -methodieken, waarbij zeker nieuwe werkvormen dienen te worden uitgewerkt. Wij denken hierbij bv. aan straathoekwerk, ambulante werkvormen in de aanpak van de thuisloosheidsproblematiek enzovoort.

De hulpverleningsrelatie met de gebruiker heeft een autonoom en onafhankelijk karakter. Iedere hulp- en dienstverlening situeert zich op een continuüm tussen vrijheid en dwang. Enerzijds kunnen uiteenlopende persoonlijke, relationele of maatschappelijke omstandigheden en gebeurtenissen mensen weinig of geen keuze laten dan op zoek te gaan naar gepaste hulp- en dienstverlening. Anderzijds kan hulp- en dienstverlening aan een gebruiker worden opgelegd door een externe instantie die daartoe wettelijk over de nodige bevoegdheid beschikt. Dit kan bv. gaan om hulp- en dienstverlening die opgelegd wordt door gerechtelijke instanties in het kader van (alternatieve) strafuitvoering of dito opvolging; of om situaties waarbij het aanvaarden van hulpverlening als voorwaarde geldt voor het bekomen van een bepaalde dienst of materieel voordeel: bv. verplichte woonbegeleiding bij dreigende uithuiszetting door een sociale huisvestingsmaatschappij. In al deze situaties geldt het principe dat de hulpverlening door de gebruiker 'aanvaard' wordt en dat de dwang die aan de basis ligt van de hulpverlening uitgeoefend wordt door de terzake bevoegde externe instantie en niet door het AWW dat zich in deze context niet in de plaats kan stellen van de betrokken externe instantie.

Artikel 14

Dit artikel bepaalt wie aan algemeen welzijnswerk mag doen.

Gelet op de positionering van het algemeen welzijnswerk dicht bij de bevolking en op de collectieve verantwoordelijkheid van de gehele samenleving voor het algemeen welzijn, worden vrijwilligers als volwaardige medewerkers beschouwd. Zij kunnen, in samenwerking met beroepskrachten, het algemeen welzijnswerk helpen uitvoeren.

Uiteraard zal een aantal vereisten moeten worden gesteld aan de vrijwilligers die meewerken in een cen-

trum voor algemeen welzijnswerk. Selectie, opleiding en ondersteuning is dan ook een taak van de beroepskrachten. Naast de beroepskrachten hebben vrijwilligers een eigen, complementaire rol te spelen.

De term 'vrijwilliger' verwijst naar een onbezoldigd engagement (zie de toelichting bij artikel 2, 5°).

In de centra voor teleonthaal gebeurt de hulpverlening door vrijwilligers. De vrijwilligers worden geselecteerd, opgeleid en permanent begeleid door professionele beroepskrachten. Om 24 uur op 24 uur voor de nodige bezetting te zorgen, lossen vrijwilligers elkaar af in een beurtroelsysteem. De oproepers beschikken over twee à vier lijnen. Er zijn doorgaans twee of meer vrijwilligers van dienst.

Artikel 15

In dit artikel wordt ten aanzien van de centra voor algemeen welzijnswerk en de centra voor teleonthaal de verplichting opgelegd om met elkaar samen te werken. Wanneer er meerdere centra voor algemeen welzijnswerk werkzaam zijn in een bepaalde regio, zullen zij verplicht het nodige overleg moeten plegen om hun beleidsplannen – en dus ook hun werking – op mekaar af te stemmen.

Gelet op de gemeenschappelijke opdrachten enerzijds en op de interne differentiatie binnen deze welzijnssector anderzijds is dit een noodzakelijk en vanzelfsprekend gegeven.

Gezien de positie van het algemeen welzijnswerk in het welzijnslandschap is samenwerking tussen het algemeen welzijnswerk en de belendende sectoren van groot belang. Dit artikel legt het principe en het belang van het overleg en de samenwerking met de relevante private en openbare voorzieningen vast.

Van de centra wordt verwacht dat ze niet alleen deelnemen aan regionaal overleg met belendende sectoren, maar ook dat ze zelf een regionaal overleg met de belendende sectoren organiseren als dit nodig is.

Artikel 16

Het algemeen welzijnswerk heeft binnen het domein 'welzijn en gezondheid' volgende belangrijkste partners: het OCMW, de geestelijke gezondheidszorg, de bijzondere jeugdzorg, samenlevingsopbouw, de kinder- en gezinszorg en de gehandicaptenzorg. Door

de unieke positie van het algemeen welzijnswerk tussen de maatschappelijke instituties en de zwaardere zorgsectoren, wordt het algemeen welzijnswerk geconfronteerd met verschillende doelgroepen. Vaak vinden maatschappelijke evoluties plaats of worden veranderingen doorgevoerd in de aanverwante sectoren, die een onmiddellijk effect hebben op de doelgroepen van het algemeen welzijnswerk. Intersectorale afstemming is in dit kader dan ook van groot belang.

In dit kader kan de Vlaamse Regering initiatieven organiseren in functie van intersectorale afstemming en beleidscoördinatie.

Artikel 17

De Vlaamse Regering zal de centra (voor teleonthaal en voor algemeen welzijnswerk) erkennen. Naast de bepalingen van hoofdstuk II van dit ontwerp, die gelden als erkenningsvoorwaarden voor de centra, kan de Vlaamse Regering bijkomende erkenningsvoorwaarden bepalen waaraan de centra moeten voldoen. De Vlaamse Regering zal eveneens de procedure regelen voor het verlenen van de erkenning. Het is de bedoeling de centra voor een onbepaalde duur te erkennen.

Daarnaast zal de Vlaamse Regering het werkgebied van de centra regelen, evenals de programmatie en de beleidsplanning van de centra.

De werkzaamheden voor het uitwerken van een programmatie voor het volledige welzijnswerk in Vlaanderen zijn pas gestart.

Een programmatie zal op basis van objectieve parameters gegevens moeten aanbrengen op basis waarvan gefundeerde beslissingen kunnen worden genomen.

Naast de bevolkingsdichtheid kunnen ook parameters in aanmerking worden genomen m.b.t. de maatschappelijke en psychische kwetsbaarheid, de aanwezigheid van (een) gevangenis(sen) enzovoort.

Op die manier kan de programmatie leiden tot een evenwichtige verdeling van de middelen over de verschillende regio's. Daarnaast zal de programmatie het minimumaanbod in elke regio bepalen.

De erkenning van de centra zal niet alleen verlopen met inachtneming van de programmatie die de

Vlaamse Regering zal bepalen. Tevens zal elk centrum met het oog op zijn erkenning een beleidsplan moeten indienen. Dit beleidsplan wordt opgesteld voor een bepaalde duur en zal door de Vlaamse Regering of haar gemachtigde worden goedgekeurd. Vooraleer de lopende duur van zijn beleidsplan verstrijkt, zal een centrum een nieuw beleidsplan ter goedkeuring moeten voorleggen aan de Vlaamse Regering of haar gemachtigde. Het beleidsplan vormt een wezenlijk element voor de werking van het centrum gedurende de looptijd van het plan. De Vlaamse Regering zal nadere regels bepalen met betrekking tot de inhoud en de vorm van het plan. Het beleidsplan zal mede de basis vormen bij het toezicht op de werking van het centrum. Het beleidsplan werd nader becommentarieerd in deel VII van de algemene toelichting.

De responsabilisering van de centra en deregulering staan bij de opmaak van dit ontwerp van decreet centraal. Er wordt bijgevolg gekozen voor een enveloppesubsidiëring: een globaal krediet dat het centrum zo autonoom mogelijk kan besteden bij de vervulling van de haar toegewezen opdrachten.

Bij het bepalen van de subsidie-enveloppe per centrum zal ook worden vastgelegd welke opdrachten dienen te worden vervuld en welk volume aan tewerkstelling moet worden gerealiseerd.

De Vlaamse Regering zal de procedure voor de toekenning van de subsidie-enveloppen, inclusief de wijze van de betaling ervan, regelen. Zij kan bijkomende subsidievoorwaarden bepalen.

Artikel 18

Registratiegegevens van de geboden hulp- en dienstverlening zijn essentieel om een zicht te verwerven op de gebruikers, hun problemen, de context waarin de problemen ontstaan en voortbestaan, de geboden hulpverlening en het effect daarvan.

In functie van de vergelijkende analyse is het belangrijk dat er per sector een eenvormig en uniform registratiesysteem wordt gehanteerd met een aantal gemeenschappelijke parameters voor de sectoren. Dit gebeurt op dit ogenblik door het algemeen welzijnswerk.

Registratie is echter geen controle-instrument en de anonimiteit van de geregistreerde gebruikers moet

worden gewaarborgd. In dit kader worden geco-deerde persoonsgegevens gevraagd. Dit betreft gegevens die slechts door middel van een code in verband kunnen worden gebracht met een geïdentificeerd of identificeerbaar persoon. Voor de vraaggerichte bijsturing van het hulpaanbod is het immers niet noodzakelijk dat de overheid over niet-gecodeerde persoonsgegevens beschikt.

Deze geco-deerde gegevens kunnen later verwerkt worden voor statistische en wetenschappelijke doeleinden.

Artikel 19

Projecten zijn tijdelijk, vernieuwend, experimenteel. Zij dienen te worden gevolgd door een evaluatie met het oog op het eventueel regulier maken als opdracht. Zij kunnen ook dienstverlenend zijn ten aanzien van andere centra. Hiervoor zal in een apart budget binnen het globaal krediet voor het algemeen welzijnswerk worden voorzien.

De subsidiëring van projecten moet ook toelaten linken te leggen naar de belendende sectoren, ondermeer op het vlak van overleg en samenwerking. Het gezamenlijk uitvoeren van activiteiten kan leiden tot een betere kennis van elkaars werk(veld), tot een meer geïntegreerde hulpverlening ten aanzien van de cliënten en zelfs tot een herpositionering van bepaalde werkvormen, zowel uit het algemeen welzijnswerk als uit de belendende sectoren.

Het is wenselijk dat, zoals ook voorzien is in het decreet van 19 december 1997, ook organisaties die ondersteunende of dienstverlenende taken verrichten voor de centra zouden kunnen gesubsidieerd worden. De beoogde organisaties bieden ondersteuning of dienstverlening in de ruime betekenis, aan heel de sector op het vlak van methodiekontwikkeling, begeleiding en coaching, deskundigheidstransfer, wetenschappelijk onderzoek, innovatief optreden en documentaire onderbouw. Organisaties die sectorale belangenbehartiging vanuit werkgeversperspectief tot doel hebben, vallen derhalve niet onder deze noemer.

Artikel 20

Dit artikel machtigt de Vlaamse Regering om het toezicht op de naleving van de bepalingen van het decreet, waarvan het ontwerp voorligt, te regelen.

De Vlaamse Regering zal in dat raam bepalen door wie en hoe dat toezicht wordt uitgeoefend. Gevolg gevend aan een opmerking van de Raad van State worden de bevoegdheden van de toezichthoudende ambtenaren (recht van toegang ter plaatse, recht van inzage in gegevens en documenten) en de corresponderende verplichtingen van de centra in de tekst van het artikel geëxpliciteerd.

Daarnaast kan de Vlaamse Regering de procedure met betrekking tot de wijziging en de intrekking van de erkenning nader regelen. Tevens kan zij nadere regels bepalen met betrekking tot de vermindering en de terugvordering van subsidie-enveloppen die aan de centra werden toegekend. Tot intrekking van de erkenning van een centrum of tot vermindering of terugvordering van de subsidie-enveloppe van een centrum kan enkel worden overgegaan als een centrum de erkenningsnormen respectievelijk de subsidiënormen overtreedt. Bij het opstellen van die regels zal de Vlaamse Regering rekening moeten houden met de beginselen van behoorlijk bestuur (o.a. hoorplicht, redelijkheidsbeginsel enzovoort).

Wat de regels betreffende de vermindering of terugvordering van subsidie-enveloppen betreft, merkt de Raad van State op dat die regels rekening moeten houden met artikel 55 tot 58 van de wetten op de rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991, en dat ze bijgevolg die regels enkel mogen strenger maken. Hiermee zal de Vlaamse Regering bij het uitvaardigen van die regels rekening moeten houden.

Artikel 21

Dit decreet wijzigt het decreet van 7 mei 2004 betreffende de integrale jeugdhulp, gewijzigd bij het decreet van 30 maart 2007.

Artikel 22

Het decreet, waarvan het ontwerp voorligt, komt in de plaats van het decreet van 19 december 1997 betreffende het algemeen welzijnswerk. Dit laatste decreet wordt bijgevolg opgeheven.

Artikel 23

Er zullen overgangsmaatregelen worden bepaald voor de centra voor algemeen welzijnswerk die op datum van de inwerkingtreding van dit decreet erkend zijn

of een erkenning hebben aangevraagd. Aangezien de meeste bepalingen van het ontwerp van decreet verdere uitvoering behoeven, dient het ook aan de Vlaamse Regering te worden overgelaten om na te gaan voor welke gevallen en op welke wijze de overgang van de huidige naar de toekomstige regelgeving moet worden geregeld.

Ook voor de centra voor algemeen welzijnswerk in het kader van de ziekenfondsen kunnen overgangsbepalingen worden opgemaakt.

Artikel 24

Dit artikel regelt de datum van inwerkingtreding van het decreet waarvan het ontwerp voorligt.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

*De Vlaamse minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin,*

Veerle HEEREN

VOORONTWERP VAN DECREET

Ontwerp van decreet betreffende het algemeen welzijnswerk

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk I. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° algemeen welzijnswerk: de psychosociale hulp- en dienstverlening die ter beschikking staat van alle personen van wie de welzijnskansen bedreigd of verminderd worden ten gevolge van gebeurtenissen in de persoonlijke levenssfeer, problemen ten gevolge van gebeurtenissen in een context van criminaliteit of problemen van meervoudige kwetsbaarheid ten gevolge van een proces van sociale uitsluiting. Het algemeen welzijnswerk wordt gerealiseerd door centra voor teleonthaal en centra voor algemeen welzijnswerk of in het kader van projecten;
- 2° centrum: een centrum voor algemeen welzijnswerk of een centrum voor teleonthaal;
- 3° project: een bijzonder initiatief met een tijdelijk, vernieuwend en experimenteel karakter dat zich richt tot een specifieke doelgroep of op een bijzondere probleemsituatie met betrekking tot het algemeen welzijnswerk;
- 4° vrijwilliger: de natuurlijke persoon die op vrijwillige basis, onbezoldigd en in een gestructureerd verband zijn activiteiten uitvoert;
- 5° beroepskracht: de natuurlijke persoon die in een gestructureerd verband en onder toezicht bezoldigde activiteiten uitvoert;
- 6° gebruiker: een natuurlijke persoon die gebruikmaakt van het algemeen welzijnswerk;
- 7° verantwoorde hulp- en dienstverlening: de hulp- en dienstverlening die gebruikersgericht wordt verleend en voldoet aan de vereisten van doeltreffendheid, doelmatigheid, continuïteit en maatschappelijke aanvaardbaarheid;
- 8° registratie: de gecoördineerde en systematische kwantitatieve en kwalitatieve gegevensverzameling;

9° programmatie: het instrument om een evenwichtig gespreid aanbod van hulp- en dienstverlening te bepalen op basis van objectieve gegevens, onder meer over de bevolking en maatschappelijke probleemdomeninen;

10° subsidie-enveloppe: de financiële enveloppe die een erkend centrum jaarlijks krijgt om op een kwalitatieve manier een omschreven takenpakket uit te voeren en een bepaald volume tewerkstelling te realiseren.

Hoofdstuk II. Missie, doelstellingen, taken en werkingsprincipes

Afdeling I. Missie

Art. 3. Het algemeen welzijnswerk helpt de gebruikers zich persoonlijk en sociaal te ontplooien, hun individuele en sociale rechten uit te oefenen, zodat ze een menswaardig leven kunnen leiden.

Afdeling II. Doelstellingen

Art. 4. Het algemeen welzijnswerk heeft tot doel:

1° de toegankelijkheid van de maatschappelijke basisvoorzieningen en de gespecialiseerde zorgvoorzieningen te bevorderen en hun bereikbaarheid effectief te helpen realiseren;

2° problemen inzake sociale integratie en bevredigend persoonlijk functioneren te voorkomen;

3° oplossingen aan te bieden voor de problemen van de gebruikers.

Afdeling III. Taken

Onderafdeling I. Centra voor teleonthaal

Art. 5. Elk centrum voor teleonthaal heeft tot taak:

1° op permanente basis hulpverlening, crisisopvang, informatie en advies te verstrekken via de telefoon of een ander elektronisch communicatiemiddel, met bijzondere aandacht voor zelfdodingspreventie;

2° zo nodig gericht door te verwijzen naar andere personen of diensten;

3° situaties te signaleren die een negatieve weerslag hebben op de integriteit, het welzijn en de ontplooiingskansen van personen en te wijzen op ontwikkelingen met betrekking tot de welzijnsbehoeften.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de taken van de centra voor teleonthaal.

Onderafdeling II. Centra voor algemeen welzijnswerk

Art. 6. Een centrum voor algemeen welzijnswerk heeft de opdracht om vanuit een eenheid van beheer en beleid een gediversifieerde en verantwoorde hulp- en dienstverlening te organiseren die gericht is op het detecteren, voorkomen, verminderen, signaleren en oplossen van alle factoren die de welzijnskansen van personen, gezinnen of bevolkingsgroepen bedreigen of verminderen.

Art. 7. §1. De centra voor algemeen welzijnswerk hebben drie kerntaken: algemene preventie, onthaal en psychosociale begeleiding.

§2. De algemene preventie omvat initiatieven die gericht zijn op het voorkomen, wegwerken of neutraliseren van factoren die systematisch hinderlijk zijn voor de gunstige ontplooiing van een grotere groep van personen, of op het bevorderen van factoren die de ontplooiing in de hand werken.

De Vlaamse Regering bepaalt de verschillende vormen van preventie en de voorwaarden waaraan ze moeten voldoen.

§3. Het onthaal omvat:

1° effectief zorgen voor een bereikbare en algemene opvang en een toegankelijke informatie- en adviesverlening;

2° de eerste opvang van personen verzorgen die in een materiële, sociale of psychosociale noodsituatie verkeren en hulp bieden aan personen die een bijzonder risico lopen in zo'n noodsituatie terecht te komen;

3° de vereiste informatie verstrekken en kennis en vaardigheden bijbrengen aan personen en bevolkingsgroepen zodat ze kunnen gebruikmaken van de algemene maatschappelijke voorzieningen om zich zo zelfstandig mogelijk te kunnen handhaven in de samenleving;

4° zo nodig verwijzen naar meer gespecialiseerde instellingen of personen, bij hen bemiddelen, met hen samenwerken, rekening houdend met zorg op maat.

De Vlaamse Regering bepaalt nadere regels voor de vormen en de voorwaarden van onthaal.

§4. De psychosociale begeleiding omvat:

1° de nodige begeleiding of partiële zorg, met de gepaste werkvormen en methodieken, aanbieden aan personen met problemen als vermeld in artikel 2, 1°;

2° zorgen voor een passende nazorg van de begeleide personen.

De psychosociale begeleiding wordt prioritair aangeboden aan de personen en bevolkingsgroepen, vermeld in artikel 13.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de vormen, de voorwaarden, de prioritaire doelgroepen en de reikwijdte van de psychosociale begeleiding.

Afdeling IV. Werkingsprincipes

Art. 8. Het algemeen welzijnswerk is voor iedereen, zonder enige discriminatie, toegankelijk.

Art. 9. Iedereen die met toepassing van dit decreet in contact komt met gebruikers, eerbiedigt hun ideologische, filosofische of godsdienstige overtuiging en is tot geheimhouding verplicht overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek.

Art. 10. De centra en andere actoren die verantwoorde hulp- en dienstverlening aanbieden in het kader van problemen ten gevolge van gebeurtenissen als vermeld

in artikel 2, 1°, verwerken persoonsgegevens en wisselen onder elkaar persoonsgegevens uit voor de uitvoering van de bevoegdheden en de taken, geregeld bij of krachtens dit decreet. Die persoonsgegevens bevatten ook persoonsgegevens als vermeld in artikel 6, 7 en 8 van de wet van 8 december 1992 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens. Persoonsgegevens als vermeld in artikel 7 van de vermelde wet worden verwerkt onder de verantwoordelijkheid van een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg.

Met behoud van de toepassing van de verplichtingen en beperkingen die voortvloeien uit de wet van 8 december 1992 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens of uit de regelgevingen van de sectoren, is die gegevensuitwisseling onderworpen aan de volgende voorwaarden:

1° de gegevensuitwisseling heeft alleen betrekking op gegevens die noodzakelijk zijn voor het algemeen welzijnswerk;
2° de gegevens worden alleen uitgewisseld in het belang van de gebruikers;
3° de centra en andere actoren die verantwoorde hulp- en dienstverlening aanbieden in het kader van problemen ten gevolge van gebeurtenissen als vermeld in artikel 2, 1°, trachten, zo veel mogelijk, de geïnformeerde instemming met de gegevensuitwisseling te verkrijgen van de gebruiker op wie de gegevens betrekking hebben.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de vorm waarin en de wijze waarop de persoonsgegevens worden uitgewisseld.

Art. 11. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de nadere uitvoering van artikel 8, 9 en 10.

Art. 12. De centra voeren een transparant beleid met betrekking tot de financiële bijdrage van de gebruiker in de hulp- en dienstverlening die ze bieden. De Vlaamse Regering kan, na overleg met de sector, de voorwaarden van die bijdrage bepalen.

Art. 13. Elk centrum organiseert zich op een zodanige manier dat de meest kwetsbare personen en bevolkingsgroepen worden bereikt.

De Vlaamse Regering kan criteria voor de kwetsbaarheid bepalen die rekening houden met de kenmerken van de personen of groepen en van het hulpaanbod.

Art. 14. Het algemeen welzijnswerk:

1° is door de betrokken personen gevraagd of aanvaard;
2° gaat gepaard met respect voor de persoonlijke levenssfeer van elke persoon;
3° doet maximaal een beroep op de medeverantwoordelijkheid van de persoon voor zijn welzijn;
4° stimuleert en ondersteunt maximaal de zelfredzaamheid van de persoon en zijn omgeving opdat hij zo autonoom mogelijk in de samenleving kan participeren;

5° vertrekt van een integrale benadering van de problematiek van de persoon en maakt daartoe gebruik van de meest geschikte sociale en psychosociale hulpverleningsvormen;

6° maakt gebruik van of verwijst door naar de minst ingrijpende dienst- of hulpverleningsvormen die mogelijk zijn om ten aanzien van de gestelde problematiek het gewenste effect te verkrijgen.

Art. 15. De centra laten hun taken uitvoeren door beroepskrachten en vrijwilligers.

Art. 16. De centra moeten voor de organisatie van hun hulpaanbod:

1° onderling overleg plegen en samenwerken om de taakverdeling, de bereikbaarheid en de efficiëntie van hun werking te optimaliseren;
2° participeren in regionale initiatieven inzake overleg, dergelijke initiatieven zo nodig organiseren en samenwerken met andere relevante openbare en private voorzieningen waarbij de zorg voor complementariteit en samenwerking het uitgangspunt is.

De Vlaamse Regering kan de wijze van organisatie van het overleg en de samenwerking bepalen.

Art. 17. De Vlaamse Regering kan initiatieven organiseren met het oog op intersectorale afstemming en beleidscoördinatie.

Hoofdstuk III. Erkenning, subsidiëring, programmatie en registratie

Art. 18. §1. De Vlaamse Regering erkent de centra en subsidieert ze binnen de perken van de begrotingskredieten. De bepalingen van hoofdstuk II gelden als erkennings- en subsidievoorwaarden met behoud van de toepassing van de bepalingen in §2 en §3.

§2. De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop de centra opgericht moeten zijn om erkend te kunnen worden, evenals het werkgebied, de programmatie en de beleidsplanning van de centra.

De Vlaamse Regering kan aanvullende erkenningsvoorwaarden vastleggen met inachtneming van de bepalingen van hoofdstuk II. Ze bepaalt de erkenningsprocedure.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt de regels voor de vaststelling en de toekenning van de subsidie-enveloppen van de centra, waarbij ze een onderscheid maakt tussen de centra voor teleonthaal en de centra voor algemeen welzijnswerk.

Bij het bepalen van de subsidie-enveloppe legt de Vlaamse Regering de volgende aspecten vast:

1° de te vervullen taken;
2° het te realiseren volume van tewerkstelling.

De Vlaamse Regering kan aanvullende subsidievoorwaarden vastleggen met inachtneming van de bepalingen van hoofdstuk II. Ze bepaalt de procedure voor de toekenning van de subsidie-enveloppen.

§4. De Vlaamse Regering kan voor de centra in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad specifieke regels vaststellen voor de programmatie, het werkgebied, de erkenning en de subsidiëring.

Art. 19. Het algemeen welzijnswerk wordt in een registratie opgenomen. Om het hulpaanbod van het algemeen welzijnswerk systematisch vraaggericht te kunnen bijsturen, bezorgen de centra gecodeerde persoonsgegevens en gegevens over verantwoorde hulp- en dienstverlening aan de Vlaamse overheid.

De Vlaamse Regering bepaalt welke gegevens worden bezorgd en de vorm waarin dat gebeurt, alsook de wijze waarop en de periodiciteit waarmee de gegevens worden bezorgd. Ze bepaalt tevens de wijze waarop de gegevens worden gecodeerd.

Hoofdstuk IV. Projecten en ondersteuning

Art. 20. De Vlaamse Regering kan, onder de voorwaarden die ze bepaalt en binnen de perken van de begrotingskredieten, een subsidie verlenen voor projecten.

De Vlaamse Regering kan, onder de voorwaarden die ze bepaalt en binnen de perken van de begrotingskredieten, een subsidie verlenen aan een of meer organisaties die ondersteunende of dienstverlenende taken verrichten voor de centra.

Hoofdstuk V. Toezicht

Art. 21. De Vlaamse Regering organiseert het toezicht op de centra die erkend zijn of die een erkenning hebben aangevraagd.

Ze bepaalt de regels voor de wijziging van de erkenning, evenals voor de intrekking van de erkenning en de vermindering of de terugvordering van de subsidie-enveloppen als de centra de erkennings- of subsidievoorwaarden niet naleven.

Hoofdstuk VI. Wijzigingsbepalingen

Art. 22. In artikel 4, §1, eerste lid, van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de integrale jeugdhulp, gewijzigd bij het decreet van 30 maart 2007, wordt punt 5° vervangen door wat volgt:

“5° het decreet van ... betreffende het algemeen welzijnswerk;”.

Hoofdstuk VII. Slotbepalingen

Art. 23. Het decreet van 19 december 1997 betreffende het algemeen welzijnswerk wordt opgeheven.

Art. 24. De Vlaamse Regering bepaalt de overgangsmaatregelen voor de centra die op de datum van de inwerkingtreding van dit decreet erkend zijn of een erkenning hebben aangevraagd.

Art. 25. De Vlaamse Regering bepaalt de datum waarop dit decreet in werking treedt.

Brussel, ...

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Steven VANACKERE

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Brussel, 12 november 2008

50/MD/kv/brfbekrAlgemeenWelzijnswerk

De Heer Steven VANACKERE
Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid
& Gezin
Koolstraat 35

1000 Brussel

Betreft : Adviesvraag over het voorontwerp van decreet betreffende het algemeen welzijnswerk.

Mijnheer de Minister,

Bij brief van 15 oktober '08 werd u een advies m.b.t. bovenvermelde adviesvraag onder voorbehoud overgemaakt.

Wij hebben de eer u te melden dat de raad van de SERV op zijn bijeenkomst van heden dit advies heeft bekrachtigd.

Met bijzondere hoogachting,

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Karel Van Eetvelt
voorzitter

Sterk door overleg

SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Brussel, 15 oktober 2008
AG-IT/08-110

Aan de heer Steven VANACKERE
Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid & Gezin
Koolstraat 35

1000 BRUSSEL

Betreft: Adviesvraag voorontwerp van decreet betreffende het algemeen welzijnswerk

Mijnheer de minister,

U heeft de SERV om advies gevraagd op 18 september 2008 over het voorontwerp van decreet betreffende het algemeen welzijnswerk.

Wij hebben de eer, mijnheer de minister, u in bijlage het SERV-advies over te maken onder voorbehoud van bekrachtiging door de raad op 12 november 2008.

Met de meeste hoogachting,

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Karel Van Eetvelt
voorzitter

Brussel, 15 oktober 2008
Advies Algemeen Welzijnswerk

Advies

Over het voorontwerp van decreet betreffende het algemeen welzijnswerk

Sterk door overleg

SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

1. Situering

Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin heeft op 18 september 2008 de SERV om advies gevraagd over het voorontwerp van decreet betreffende het algemeen welzijnswerk.

Het voorontwerp van decreet heeft tot doel een nieuw wettelijk kader te schetsen voor het algemeen welzijnswerk in Vlaanderen. Het voorontwerp van decreet vervangt en actualiseert het decreet van 19 december 1997 betreffende het algemeen welzijnswerk. Het decreet van 1997 was het sluitstuk van een grondige herstructurering van de sector, waardoor vele kleine en versnipperde initiatieven gegroepeerd werden in 27 autonome centra voor algemeen welzijnswerk. Het decreet bleef echter vrij vaag in de omschrijving van de kernopdrachten van het algemeen welzijnswerk en de welzijnsproblemen waarop de voorzieningen een antwoord moesten formuleren.

Het Rekenhof heeft gewezen op de gebrekkige uitvoering van het decreet van 19 december 1997, ondermeer op het vlak van programmatie, objectieve parameters financiering, aflijning taakstelling van de centra algemeen welzijnswerk.

Het voorontwerp van decreet wil zowel een antwoord bieden op de vaststellingen van het Rekenhof als de beleidsevoluties verdisconteren die zich de afgelopen jaren binnen het algemeen welzijnswerk hebben voorgedaan.

Het voorontwerp van decreet creëert daartoe een nieuw kader dat de overheid in staat stelt om het aanbod van het algemeen welzijnswerk op een doelmatige wijze aan te sturen. De voorgelegde regeling creëert de nodige instrumenten om in de uitvoeringsbesluiten verder werk te maken van een programmatie, een verfijning en objectivering van de enveloppefinanciering en het stimuleren van intersectorale samenwerking.

Daarnaast krijgt het algemeen welzijnswerk een meer duidelijke profilering binnen het globale welzijnslandschap waardoor de structuren binnen het algemeen welzijnswerk (centra teleonthaal, centra algemeen welzijnswerk) zich beter kunnen positioneren. De centra voor algemeen welzijnswerk in het kader van de ziekenfondsen worden geïntegreerd in het decreet betreffende de georganiseerde thuiszorg.

2. Advies

De SERV onderschrijft het opzet tot aanpassing van de regelgeving betreffende het algemeen welzijnswerk en sluit zich aan de voorgestelde kaderregeling zoals opgenomen in het voorontwerp van decreet betreffende het algemeen welzijnswerk.

Aangezien het voorgestelde een kaderregeling betreft dienen krachtlijnen, principes en definities verder te worden geoperationaliseerd bij besluit van de Vlaamse Regering. Voor de SERV is het essentieel dat onverkort werk wordt gemaakt van dit uitvoeringsbesluit, zodanig dat een daadwerkelijke aansturing van het algemeen welzijnswerk, zoals beoogd in het voorontwerp van decreet, ook op het terrein wordt gerealiseerd. Slechts als zodanig kan ondermeer een afdoend antwoord worden geboden aan de bemerkingen van het Rekenhof bij de hoekstenen van de regeling (programmatie, financiering, taakstelling en wijze van uitvoering).

Gezien het strategisch belang van het uitvoeringsbesluit vraagt de SERV dat bij de totstandkoming ervan de sector zou worden geconsulteerd. De SERV dringt erop aan de mogelijkheid te krijgen zich uit te spreken over het ontwerpbesluit, enerzijds gelet op het strategisch belang, anderzijds gezien het uitzonderlijk gegeven dat de RIA pas zal uitgevoerd worden op basis van het besluit. Als zodanig zullen pas op het niveau van het uitvoeringsbesluit de concrete implicaties/alternatieven van de regeling duidelijk worden.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

GA

KONINKRIJK BELGIË
-----ADVIES 45.367/3
VAN 25 NOVEMBER 2008VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, derde kamer, op 22 oktober 2008 door de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 2 december 2008, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "betreffende het algemeen welzijnswerk", heeft het volgende advies gegeven:

CE

45.367/3

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling wetgeving zich beperkt tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond ⁽¹⁾, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

* *

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe een nieuwe regeling in te voeren inzake het algemeen welzijnswerk, die in de plaats komt van de regeling die thans is vervat in het decreet van 19 december 1997 betreffende het algemeen welzijnswerk.

"Algemeen welzijnswerk" wordt in het ontwerp als volgt gedefinieerd: "de psychosociale hulp- en dienstverlening die ter beschikking staat van alle personen van wie de welzijnskansen bedreigd of verminderd worden ten gevolge van gebeurtenissen in de persoonlijke levenssfeer, problemen ten gevolge van gebeurtenissen in een context van criminaliteit of problemen van meervoudige kwetsbaarheid ten gevolge van een proces van sociale uitsluiting. Het algemeen welzijnswerk wordt gerealiseerd door centra voor teleonthaal en centra voor algemeen welzijnswerk of in het kader van projecten" (artikel 2, 1°).

In hoofdstuk II van het ontwerp worden de "missie" en de doelstellingen van het algemeen welzijnswerk omschreven (artikelen 3 en 4), en worden de taken bepaald van de centra voor teleonthaal en van de centra voor algemeen welzijnswerk, waarbij aan de Vlaamse Regering een aantal delegaties worden verleend (artikelen 5 tot 7). Voorts worden de werkingsprincipes bepaald, waaronder de principes dat het algemeen welzijnswerk voor iedereen, zonder enige discriminatie, toegankelijk is, dat de ideologische, de filosofische of de godsdienstige overtuiging van de gebruikers moet worden geëerbiedigd, dat een plicht tot geheimhouding als bedoeld bij artikel 458 van het Strafwetboek geldt en dat de centra en andere actoren die hulp aanbieden,

⁽¹⁾ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder rechtsgrond verstaan de overeenstemming met de hogere rechtsnormen.

CE

45.367/3

persoonsgegevens verwerken en onder elkaar uitwisselen voor de uitvoering van de bevoegdheden en de taken die worden geregeld bij of krachtens het ontworpen decreet (artikelen 8 tot 17).

Hoofdstuk III van het ontwerp betreft de erkenning, de subsidiëring, de programmatie en de registratie. Het is de Vlaamse Regering die de centra voor teleonthaal en de centra voor algemeen welzijnswerk erkent. De bepalingen van hoofdstuk II gelden als erkennings- en subsidievoorwaarden (artikel 18, § 1). De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om de wijze te bepalen waarop de centra opgericht moeten zijn om erkend te kunnen worden, evenals om het werkgebied, de programmatie en de beleidsplanning van de centra te bepalen. Zij kan tevens aanvullende erkenningsvoorwaarden vastleggen en regelt de erkenningsprocedure (artikel 18, § 2). De Vlaamse Regering bepaalt de regels voor de vaststelling en de toekenning van de subsidie-enveloppen, kan aanvullende subsidievoorwaarden vastleggen en bepaalt de procedure voor de toekenning van de subsidie-enveloppen (artikel 18, § 3). Voor de centra die zijn gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad kan de Vlaamse Regering specifieke regels vaststellen voor de programmatie, het werkgebied, de erkenning en de subsidiëring (artikel 18, § 4). De centra moeten gecodeerde persoonsgegevens en gegevens over de hulp- en dienstverlening bezorgen aan de Vlaamse overheid; de Vlaamse Regering bepaalt hiertoe de nadere regels (artikel 19).

Hoofdstuk IV van het ontwerp voorziet in de mogelijkheid om subsidies te verlenen aan projecten en aan één of meer organisaties die ondersteunende of dienstverlenende taken verrichten voor de centra. De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden daartoe (artikel 20).

Hoofdstuk V van het ontwerp betreft het toezicht. De Vlaamse Regering organiseert het toezicht op de centra die erkend zijn of die een erkenning hebben aangevraagd en bepaalt de regels voor de wijziging of de intrekking van de erkenning en voor de vermindering of de terugvordering van de subsidie-enveloppen als de erkennings- of subsidievoorwaarden niet worden nageleefd (artikel 21).

Hoofdstuk VI van het ontwerp bevat een wijzigingsbepaling (niet, zoals in het opschrift van dat hoofdstuk, "wijzigingsbepalingen").

.../...

CE

45.367/3

Hoofdstuk VII van het ontwerp bevat de slotbepalingen. Het decreet van 19 december 1997 wordt opgeheven (artikel 23) en de Vlaamse Regering wordt gemachtigd om overgangsmaatregelen te bepalen (artikel 24) en om de datum van inwerkingtreding van het decreet dat thans in ontwerpvorm voorligt, vast te stellen (artikel 25).

BEVOEGDHEID

3. Het ontwerp bevat een aantal bepalingen die de verwerking van persoonsgegevens betreffen. Het gaat om bepalingen inzake de verplichting voor de centra voor teleonthaal en de centra voor algemeen welzijnswerk en andere actoren om persoonsgegevens te verwerken en onder elkaar uit te wisselen voor de uitvoering van de bevoegdheden en de taken die worden geregeld bij of krachtens het ontworpen decreet (artikel 10 en deels artikel 11), en om de verplichte deelname voor de centra aan een registratie, waarbij de centra gecodeerde persoonsgegevens ⁽²⁾ en gegevens over de hulp- en dienstverlening bezorgen aan de Vlaamse overheid (artikel 19). De betrokken persoonsgegevens kunnen gevoelige persoonsgegevens zijn als bedoeld bij artikel 6 van de wet van 8 december 1992, persoonsgegevens die de gezondheid betreffen als bedoeld bij artikel 7 van dezelfde wet en gerechtelijke persoonsgegevens als bedoeld bij artikel 8 van dezelfde wet.

Deze bepalingen houden een beperking in van het recht op eerbiediging van het privé-leven, dat onder meer is gewaarborgd bij artikel 22 van de Grondwet. Krachtens artikel 22, eerste lid, van de Grondwet heeft ieder recht op eerbiediging van zijn privé-leven behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden bij de "wet" bepaald. Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof over dit artikel ⁽³⁾ blijkt dat de federale wetgever bevoegd is voor de algemene regels inzake de beperking van het recht op eerbiediging van het privé-leven en dat de decreetgever op dit vlak, in een

⁽²⁾ Gecodeerde persoonsgegevens zijn ook persoonsgegevens in de zin van artikel 1 van de wet van 8 december 1992.

⁽³⁾ Grondwettelijk Hof, nr. 50/2003, 30 april 2003, B.8.10 en Grondwettelijk Hof, nr. 51/2003, 30 april 2003, B.4.12.

CE

45.367/3

aangelegenheid die tot zijn bevoegdheid behoort, specifieke regelingen kan uitwerken, rekening houdend met de door de federale wetgever vastgestelde regels ⁽⁴⁾.

Uit wat voorafgaat volgt te dezen dat de decreetgever, op grond van de materiële bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap inzake de bijstand aan personen en inzake het gezondheidsbeleid, bijzondere bepalingen met betrekking tot de in de artikelen 10, 11 en 19 van het ontwerp bedoelde gegevens kan aannemen, maar dat hij daarbij gebonden is door de algemene bepalingen van de wet van 8 december 1992. De bepalingen van die wet zijn overigens rechtstreeks van toepassing op de in het ontwerp geregelde verwerking van persoonsgegevens, wat niet belet dat de decreetgever ze zou kunnen vervangen door concreter geformuleerde regels of door strengere regels ⁽⁵⁾.

Met dit alles zal rekening moeten worden gehouden bij de uitvoering van de zo-even genoemde artikelen van het ontwerp.

Er weze opgemerkt dat de bepaling op grond waarvan persoonsgegevens die de gezondheid betreffen, worden verwerkt onder toezicht van een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg (artikel 10, eerste lid, laatste volzin, van het ontwerp), een regel herneemt die is vervat in artikel 7, § 4, van de wet van 8 december 1992, waar evenwel is voorzien in uitzonderingen ("behoudens schriftelijke toestemming van de betrokkene of wanneer de verwerking noodzakelijk is voor het voorkomen van een dringend gevaar of voor de beteugeling van een bepaalde strafrechtelijke inbreuk"). Indien het de bedoeling is een strengere regel te stellen, kan de bepaling behouden blijven. Indien het enkel de bedoeling is de regel uit de wet van 8 december 1992 te parafaseren, dient artikel 10, eerste lid, laatste volzin, van het ontwerp te worden weggelaten.

Overigens wordt ook bij artikel 6, § 2, eerste lid, j), van de wet van 8 december 1992 (de gemachtigde verklaarde dat men onder meer op die bepaling een beroep wil doen) voorgeschreven dat de erin bedoelde gevoelige gegevens worden verwerkt onder het toezicht van een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg. Door in

⁽⁴⁾ Zie voor een toepassing inzake het gezondheidsinformatiesysteem, advies 37.288/3 van 15 juli 2004 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 16 juni 2006 betreffende het gezondheidsinformatiesysteem (*Parl. St.*, VI. Parl., 2005-2006, nr. 531/1, p. 153 e.v.).

⁽⁵⁾ *ibid*, p. 164.

CE

45.367/3

het ontwerp enkel met betrekking tot de gegevens als bedoeld bij artikel 7 van de wet van 8 december 1992 te bepalen dat de verwerking gebeurt onder de verantwoordelijkheid van een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg, ontstaat de indruk dat men wat de gevoelige gegevens betreft, wil afwijken van de wet, waartoe de decreetgever in beginsel niet bevoegd is aangezien het om een minder strenge regel zou gaan.

4. Luidens artikel 21, tweede lid, van het ontwerp bepaalt de Vlaamse Regering onder andere de regels betreffende de vermindering of de terugvordering van subsidie-enveloppen als de centra de erkennings- of subsidievoorwaarden niet naleven.

Uit - het nog steeds ten aanzien van de gemeenschappen en de gewesten geldende ⁽⁶⁾ - artikel 71, § 1, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten en uit de parlementaire voorbereiding van die wet kan worden afgeleid dat het de gemeenschappen en de gewesten niet toekomt inzake de controle op het verlenen en het gebruik van subsidies "algemene bepalingen" vast te stellen, zelfs niet door de bestaande algemene bepalingen te hernemen, maar dat ze alleen bevoegd zijn om "buiten dit wettelijk kader (...) in deze materies specifieke regels te bepalen" ⁽⁷⁾, die evenwel geen afbreuk mogen doen aan de bestaande algemene regels, thans vervat in de artikelen 55 tot 58 van de wetten op rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991.

⁽⁶⁾ Tot de inwerkingtreding van de wet die de algemene bepalingen vaststelt op het stuk van de controle inzake het verlenen en het gebruik van subsidies, bedoeld in artikel 50, § 2, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten. De inwerkingtreding van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof, is voor de Vlaamse Gemeenschap uitgesteld tot 1 januari 2010 (zie het koninklijk besluit van 7 juni 2007 houdende, voor wat de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest betreft, uitstel van inwerkingtreding van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof).

⁽⁷⁾ Zie memorie van toelichting bij het ontwerp dat de bijzondere wet van 16 januari 1989 is geworden (*Parl. St.*, Kamer, 1988-1989, nr. 635/1, p. 37).

CE

45.367/3

De bevoegdheid om ter zake "specifieke regels" vast te stellen moet - volgens de verklaringen van de Minister van Financiën in de bevoegde Kamercommissie - in die zin worden begrepen dat "de gemeenschappen en gewesten die [door de federale wetgever vastgestelde] regels [eigenlijk] alleen maar strenger [kunnen] maken [en er] niet [kunnen van] afwijken" ⁽⁸⁾.

Uit wat voorafgaat volgt dat de Vlaamse Regering, behoudens wanneer toepassing zou kunnen worden gemaakt van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen ⁽⁹⁾, enkel kan worden gemachtigd om - nader te omschrijven - strengere regels inzake de terugvordering, de schorsing of de stopzetting van subsidies uit te vaardigen dan deze die vervat zijn in de artikelen 55 tot 58 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit.

VORMVEREISTEN

5. Het ontwerp bevat een aantal bepalingen betreffende de verzameling en de verwerking van persoonsgegevens in de zin van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (zie opmerking 3).

Het verdient aanbeveling hieromtrent het advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in te winnen, met toepassing van artikel 29, § 1, van de wet van 8 december 1992.

Mochten ten gevolge van dat advies wijzigingen aan het ontwerp worden aangebracht, dienen die wijzigingen nog wel om advies aan de Raad van State, afdeling wetgeving, te worden voorgelegd.

⁽⁸⁾ *Parl. St.*, Kamer, 1988-1989, nr. 635/18, p. 543.

⁽⁹⁾ Zie o.m. advies 35.954/3 van 28 oktober 2003 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 2 april 2004 houdende de subsidiëring van kunstorganisaties, kunstenaars, organisaties voor kunsteducatie en organisaties voor sociaal-artistische werking, internationale initiatieven, publicaties en steunpunten (*Parl. St.*, VI. Parl. 2003-2004, nr. 2019/1, p. 84-85).

CE

45.367/3

ALGEMENE OPMERKINGEN

6. Zoals reeds is opgemerkt, hebben sommige bepalingen van het ontwerp betrekking op de verwerking van persoonsgegevens.

Het recht op eerbiediging van het privé-leven wordt gewaarborgd, niet enkel bij artikel 22 van de Grondwet, maar ook bij onder meer artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en artikel 17 van het Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten. Op grond van die bepalingen heeft eenieder onder meer recht op bescherming tegen inmengingen in het recht op eerbiediging van het privé-leven ten gevolge van de verwerking van persoonsgegevens⁽¹⁰⁾. De verwerking van persoonsgegevens maakt bovendien het voorwerp uit van specifieke regelingen, met name het Europees Verdrag tot bescherming van personen ten opzichte van de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, ondertekend te Straatsburg op 28 januari 1981, en de wet van 8 december 1992, die ook van toepassing is op de gemeenschappen, onverminderd hun bevoegdheid om terzake strengere specifieke regels uit te vaardigen (zie opmerking 3). Ook met richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens moet rekening worden gehouden.

Aangezien de wet van 8 december 1992 de concretisering inhoudt van de zo-even genoemde internationaal- en supranationaalrechtelijke normen, dient het ontwerp in de eerste plaats te worden getoetst aan deze wet.

6.1 Te dien aanzien dient er onder meer aan te worden herinnerd dat de betrokken persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden dienen te worden verkregen en niet mogen worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden (artikel 4, § 1, 2°, van de wet van 8 december 1992). Gelet hierop dienen in ieder geval de doelstellingen van de verzameling en de verwerking van de betrokken persoonsgegevens te worden

⁽¹⁰⁾ Zie aldus, o.m., EHRM, 16 februari 2000, Amann t/ Zwitserland, nr. 27.789/95, ECHR, 2000-II, § 65; EHRM, 4 mei 2000, Rotaru t/ Roemenië, nr. 28.341/95, ECHR, 2000-V, § 43.

CE

45.367/3

omschreven. In het licht van die omschrijving zal dienen te worden nagegaan of de inzameling van die persoonsgegevens terzake dienend en niet overmatig is (artikel 4, § 1, 3°, van die wet), waarbij rekening zal dienen te worden gehouden met het advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

In casu is de omschrijving van de doelstelling in artikel 10, eerste lid, van het ontwerp, te algemeen ("voor de uitvoering van de bevoegdheden en de taken, geregeld bij of krachtens dit decreet"), wat dient te worden verholpen.

6.2 Wat de toelaatbaarheid van de verwerking betreft, verklaarde de gemachtigde wat volgt:

"Wat de positionering van de gegevensverwerking in het raam van het voorontwerp van decreet algemeen welzijnswerk ten aanzien van de situaties, vermeld in de artikelen 5 tot en met 8 van de wet van 8 december 1992 betreft, kan ik het volgende meedelen:

- wat de gevallen betreft, waarin persoonsgegevens mogen worden verwerkt, verwijzen we naar artikel 5, a) en c):
 - «a) wanneer de betrokkene daarvoor zijn ondubbelzinnige toestemming heeft verleend;
 - c) wanneer de verwerking noodzakelijk is om een verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke voor de verwerking is onderworpen door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie;»

Uit de toelichting bij artikel 10 van het voorontwerp van decreet blijkt dat het de bedoeling is om de registratie, de verwerking en uitwisseling van persoonsgegevens zoveel mogelijk te laten gebeuren met de geïnformeerde instemming van de betrokken gebruikers. Omdat deze werkwijze niet in alle gevallen mogelijk zal zijn en omdat het nodig is dat hulpverleners als vermeld in het voorontwerp van decreet bepaalde gegevens betreffende een gebruiker verwerken en sommige van die gegevens onder elkaar uitwisselen met het oog op het verstrekken van kwaliteitsvolle hulpverlening op maat van de gebruikers en met het oog op de continuïteit van die hulpverlening aan de gebruikers, wordt de verplichting tot gegevensverwerking en gegevensuitwisseling decretaal opgelegd.

- voor de toelaatbaarheid van de verwerking van «gevoelige persoonsgegevens» (d.w.z. waaruit de raciale of etnische afkomst, de politieke opvattingen, de godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging, ... blijken) verwijzen we naar de gevallen, vermeld in artikel 6, § 2, a), f), j) en l):
 - «a) wanneer de betrokkene schriftelijk heeft toegestemd in een dergelijke verwerking met dien verstande dat deze toestemming te allen tijde door de betrokkene kan worden ingetrokken; (...);

.../...

CE

45.367/3

- f) wanneer de verwerking noodzakelijk is voor de vaststelling, de uitoefening of de verdediging van een recht in rechte;
- j) wanneer de verwerking noodzakelijk is voor de doeleinden van preventieve geneeskunde of medische diagnose, het verstrekken van zorg of behandelingen aan de betrokkene of een verwant, of het beheer van gezondheidsdiensten handelend in het belang van de betrokkene en de gegevens worden verwerkt onder het toezicht van een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg;
- l) wanneer de verwerking van de persoonsgegevens bedoeld in § 1 om een andere belangrijke reden van publiek belang door een wet, een decreet of een ordonnantie wordt toegelaten.»

Wat a) betreft: zie de toelichting bij artikel 10;

Wat l) betreft: gegevensverwerking is nodig met het oog op het verlenen van kwalitatieve hulpverlening door de actoren in het raam van het algemeen welzijnswerk. Vandaar dat dit ook decretaal wordt opgelegd. Niet in alle omstandigheden zal immers de instemming van de betrokken gebruiker kunnen worden verkregen;

Wat f) betreft: het algemeen welzijnswerk helpt de gebruikers hun persoonlijke en sociale rechten uit te oefenen (zie artikel 3 van het voorontwerp van decreet);

Wat j) betreft: in het algemeen welzijnswerk wordt ook psychosociale begeleiding aangeboden waaronder ook therapie (zie artikel 7, § 4, van het voorontwerp van decreet en de toelichting bij dat artikel).

- voor de toelaatbaarheid van de verwerking van persoonsgegevens die de gezondheid betreffen, verwijzen we naar de gevallen, vermeld in artikel 7, § 2, a), e), i) en j):

- «a) wanneer de betrokkene schriftelijk heeft toegestemd in een dergelijke verwerking met dien verstande dat deze toestemming te allen tijde door de betrokkene kan worden ingetrokken; (...);
- e) wanneer de verwerking om redenen van zwaarwegend algemeen belang verplicht wordt door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie;
- i) wanneer de verwerking noodzakelijk is voor de vaststelling, de uitoefening of de verdediging van een recht in rechte;
- j) wanneer de verwerking noodzakelijk is voor doeleinden van preventieve geneeskunde of medische diagnose, het verstrekken van zorg of behandelingen aan de betrokkene of een verwant, of het beheer van de gezondheidsdiensten handelend in het belang van de betrokkene en de gegevens worden verwerkt onder het toezicht van een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg;»

Wat a) betreft: zie de toelichting bij artikel 10;

Wat e) betreft: gegevensverwerking is nodig met het oog op het verlenen van kwalitatieve hulpverlening, waaronder ook psychosociale begeleiding, door de actoren in het raam van het algemeen welzijnswerk. Vandaar dat dit ook decretaal wordt opgelegd. Niet in alle omstandigheden zal immers de instemming van de betrokken gebruiker kunnen worden verkregen;

.../...

CE

45.367/3

Wat i) betreft: het algemeen welzijnswerk helpt de gebruikers hun persoonlijke en sociale rechten uit te oefenen (zie artikel 3 van het voorontwerp van decreet);

Wat j) betreft: in het algemeen welzijnswerk wordt ook psychosociale begeleiding aangeboden waaronder ook therapie (zie artikel 7, § 4, van het voorontwerp van decreet en de toelichting bij dat artikel).

- voor de toelaatbaarheid van de verwerking van persoonsgegevens inzake geschillen voorgelegd aan hoven en rechtbanken alsook aan administratieve gerechten, inzake verdeningen, vervolgingen of veroordelingen met betrekking tot misdrijven, of inzake administratieve sancties of veiligheidsmaatregelen, verwijzen we naar artikel 8, §2, a) en b):
 - «a) onder toezicht van een openbare overheid of van een ministeriële ambtenaar in de zin van het Gerechtelijk Wetboek, indien de verwerking noodzakelijk is voor de uitoefening van hun taken;
 - b) door andere personen, indien de verwerking noodzakelijk is voor de verwezenlijking van doeleinden die door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie zijn vastgesteld;»

Zie de toelichting bij artikel 10. Het algemeen welzijnswerk richt zich ook tot personen van wie de welzijnskansen worden verminderd in een context van criminaliteit. De centra voor algemeen welzijnswerk verlenen ook hulp aan daders en slachtoffers van misdrijven (zie o.m. het samenwerkingsakkoord van 8 oktober 1998 tussen de federale staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik). Daarnaast organiseren ze ook neutrale bezoeken voor personen die in een echtscheiding betrokken zijn. Vandaar dat de verwerking van gegevens betreffende geschillen en betreffende vervolgingen of veroordelingen met betrekking tot misdrijven nodig is. Aangezien de erkende centra voor algemeen werk onder toezicht staan van de Vlaamse overheid, gebeurt ook die gegevensverwerking onder dat toezicht."

7. Doordat pas in artikel 18 van het ontwerp wordt bepaald dat de bepalingen van hoofdstuk II gelden als erkennings- en subsidievoorwaarden, en doordat er in de bepalingen van dat hoofdstuk zelf nergens wordt gesteld dat ze enkel van toepassing zijn op de erkende centra, en de definitie van "algemeen welzijnswerk" algemeen is geformuleerd, kan de indruk ontstaan dat in het genoemde hoofdstuk voorwaarden worden gesteld met betrekking tot elke uitoefening van activiteiten die onder die definitie vallen. Volgens de gemachtigde is dit niet de bedoeling, en zijn de bepalingen van hoofdstuk II van het decreet dat thans in ontwerpvorm voorligt, enkel van toepassing op centra die erkenning en subsidiëring beogen in het kader van dit decreet.

Dit wordt best verduidelijkt.

.../...

CE

45.367/3

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Artikel 5

8. Het is onduidelijk welke de draagwijdte is van de bij artikel 5, tweede lid, van het ontwerp bedoelde opdracht aan de Vlaamse Regering om de "nadere regels" te bepalen "voor" de taken van de centra voor teleonthaal. Ofwel omvat die opdracht aan de Regering niets meer dan wat reeds vervat is in de algemene uitvoeringsbevoegdheid waarover de Vlaamse Regering beschikt op grond van artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. In dat geval is die opdracht overbodig en kan artikel 5, tweede lid, uit het ontwerp worden weggelaten. Ofwel reikt de aan de Vlaamse Regering verleende opdracht verder dan wat in de algemene uitvoeringsbevoegdheid is vervat, in welk geval die opdracht nader dient te worden gepreciseerd.

Een gelijkaardige opmerking geldt ten aanzien van artikel 11 van het ontwerp.

Artikel 7

9. Er dient in artikel 7, §§ 3, tweede lid, en 4, derde lid, van het ontwerp te worden verduidelijkt welke de draagwijdte is van de delegatie aan de Vlaamse Regering om de nadere regels voor de "vormen" te bepalen van het onthaal of de psychosociale begeleiding waarvan in die bepalingen gewag wordt gemaakt.

Artikel 9

10. Krachtens artikel 11, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 kunnen de decreetgevers binnen de grenzen van hun bevoegdheden de niet-naleving van de bepalingen die zij uitvaardigen strafbaar stellen en de straffen wegens die niet-naleving bepalen. Die bevoegdheid kan evenwel niet worden uitgeoefend bij wijze van verwijzing naar federale strafbepalingen, maar dient in een autonome, decretale strafbepaling te worden vervat. In artikel 9 kan dan ook niet worden verwezen naar artikel 458 van het Strafwetboek. De stellers van het ontwerp dienen overigens na te gaan

.../...

CE

45.367/3

of een eigen strafbaarstelling een meerwaarde biedt ten aanzien van artikel 458 van het Strafwetboek, dat een algemene draagwijdte heeft.

11. De vraag rijst waarom in artikel 9 enkel gewag wordt gemaakt van discriminatie op grond van ideologische, filosofische en godsdienstige overtuiging, en niet van andere criteria op grond waarvan kan worden gediscrimineerd.

Artikel 10

12. Gelet op het legaliteitsbeginsel, vervat in artikel 22 van de Grondwet, dat het recht op privé-leven waarborgt, is de omschrijving "andere actoren" in artikel 10, eerste lid, van het ontwerp te vaag. De gemachtigde verschafte terzake de volgende toelichting:

"Met andere actoren worden bedoeld voorzieningen die ook verantwoorde hulp- en dienstverlening aanbieden aan dezelfde cliënt zoals bvb. OCMW's, centra geestelijke gezondheidszorg, vertrouwencentra kindermishandeling, psychosociale diensten van gevangenissen, mutualiteiten, huisartsen,

De bedoelde gegevensuitwisseling heeft te doel een hoogwaardige, doeltreffende en efficiënte hulp- en dienstverlening te bieden in de geest van de missie en doelstellingen van het decreet. Als eerstelijnsvoorzieningen dienen de centra algemeen welzijnswerk daartoe voortdurend samen te werken en informatie uit te wisselen met andere bij de probleemoplossing betrokken actoren."

Zulks dient in artikel 10 te worden verduidelijkt. Bovendien zou de gegevensuitwisseling tussen de centra voor teleonthaal en algemeen welzijnswerk en de bedoelde "andere actoren" nader in het ontwerp zelf moeten worden geregeld ⁽¹¹⁾.

Artikel 20

13. De decreetgever dient te beoordelen of de bij artikel 20 aan de Vlaamse Regering verleende delegatie om de voorwaarden te bepalen van de erin bedoelde subsidies, niet aan nadere criteria dient te worden verbonden.

⁽¹¹⁾ Vgl. met het decreet van 16 juni 2006 betreffende het gezondheidsinformatiesysteem.

CE

45.367/3

Artikel 21

14. Indien het de bedoeling is om bepaalde bevoegdheden te verlenen aan de toezichthoudende ambtenaren, zoals een recht van toegang ter plaatse of het recht van inzage in bepaalde gegevens of documenten, en om daarbij verplichtingen op te leggen aan de gecontroleerde centra, dienen deze elementen bij decreet te worden bepaald.

GA

45.367/3

De kamer was samengesteld uit

de Heren	J. SMETS,	staatsraad, voorzitter,
	B. SEUTIN, W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	H. COUSY, J. VELAERS,	assessoren van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	A.-M. GOOSSENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door Mevr. R. THIELEMANS, eerste auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A.-M. GOOSSENS

J. SMETS

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° algemeen welzijnswerk: de psychosociale hulp- en dienstverlening die ter beschikking staat van alle personen van wie de welzijnskansen bedreigd of verminderd worden ten gevolge van gebeurtenissen in de persoonlijke levenssfeer, problemen ten gevolge van gebeurtenissen in een context van criminaliteit of problemen van meervoudige kwetsbaarheid ten gevolge van een proces van sociale uitsluiting. Het algemeen welzijnswerk wordt gerealiseerd door centra voor teleonthaal en centra voor algemeen welzijnswerk of in het kader van projecten;
- 2° centrum: een centrum voor algemeen welzijnswerk of een centrum voor teleonthaal;
- 3° project: een bijzonder initiatief met een tijdelijk, vernieuwend en experimenteel karakter dat zich richt tot een specifieke doelgroep of op een bij-

zondere probleemsituatie met betrekking tot het algemeen welzijnswerk;

- 4° vrijwilliger: de natuurlijke persoon die op vrijwillige basis, onbezoldigd en in een gestructureerd verband zijn activiteiten uitvoert;
- 5° beroepskracht: de natuurlijke persoon die in een gestructureerd verband en onder toezicht bezoldigde activiteiten uitvoert;
- 6° gebruiker: een natuurlijke persoon die gebruik maakt van het algemeen welzijnswerk;
- 7° verantwoorde hulp- en dienstverlening: de hulp- en dienstverlening die gebruikersgericht wordt verleend en voldoet aan de vereisten van doeltreffendheid, doelmatigheid, continuïteit en maatschappelijke aanvaardbaarheid;
- 8° registratie: de gecoördineerde en systematische kwantitatieve en kwalitatieve gegevensverzameling;
- 9° programmatie: het instrument om een evenwichtig gespreid aanbod van hulp- en dienstverlening te bepalen op basis van objectieve gegevens, onder meer over de bevolking en maatschappelijke probleemdomeninen;
- 10° subsidie-enveloppe: de financiële enveloppe die een erkend centrum jaarlijks krijgt om op een kwalitatieve manier een omschreven takenpakket uit te voeren en een bepaald volume tewerkstelling te realiseren.

HOOFDSTUK II

Missie, doelstellingen, taken en werkingsprincipes

AFDELING I

Missie

Artikel 3

Het algemeen welzijnswerk helpt de gebruikers zich persoonlijk en sociaal te ontplooiën, hun individuele

en sociale rechten uit te oefenen, zodat ze een menswaardig leven kunnen leiden.

AFDELING II

Doelstellingen

Artikel 4

Het algemeen welzijnswerk heeft tot doel:

- 1° de toegankelijkheid van de maatschappelijke basisvoorzieningen en de gespecialiseerde zorgvoorzieningen te bevorderen en hun bereikbaarheid effectief te helpen realiseren;
- 2° problemen inzake sociale integratie en bevredigend persoonlijk functioneren te voorkomen;
- 3° oplossingen aan te bieden voor de problemen van de gebruikers.

AFDELING III

Taken

ONDERAFDELING I

Centra voor teleonthaal

Artikel 5

Elk centrum voor teleonthaal heeft tot taak:

- 1° op permanente basis hulpverlening, crisisopvang, informatie en advies te verstrekken via de telefoon of een ander elektronisch communicatiemiddel, met bijzondere aandacht voor zelfdodingspreventie;
- 2° zo nodig gericht door te verwijzen naar andere personen of diensten;
- 3° situaties te signaleren die een negatieve weerslag hebben op de integriteit, het welzijn en de ontplooiingskansen van personen en te wijzen op ontwikkelingen met betrekking tot de welzijnsbehoeften.

De Vlaamse Regering kan de taken, vermeld in het eerste lid, concretiseren of aanvullen.

ONDERAFDELING II

Centra voor algemeen welzijnswerk

Artikel 6

Een centrum voor algemeen welzijnswerk heeft de opdracht om vanuit een eenheid van beheer en beleid een gediversifieerde en verantwoorde hulp- en dienstverlening te organiseren die gericht is op het detecteren, voorkomen, verminderen, signaleren en oplossen van alle factoren die de welzijnskansen van personen, gezinnen of bevolkingsgroepen bedreigen of verminderen.

Artikel 7

§1. De centra voor algemeen welzijnswerk hebben drie kerntaken: algemene preventie, onthaal en psychosociale begeleiding.

§2. De algemene preventie omvat initiatieven die gericht zijn op het voorkomen, wegwerken of neutraliseren van factoren die systematisch hinderlijk zijn voor de gunstige ontplooiing van een grotere groep van personen, of op het bevorderen van factoren die de ontplooiing in de hand werken.

De Vlaamse Regering bepaalt de verschillende vormen van preventie en de voorwaarden waaraan ze moeten voldoen.

§3. Het onthaal omvat:

- 1° effectief zorgen voor een bereikbare en algemene opvang en een toegankelijke informatie- en adviesverlening;
- 2° de eerste opvang van personen verzorgen die in een materiële, sociale of psychosociale noodsituatie verkeren en hulp bieden aan personen die een bijzonder risico lopen in zo'n noodsituatie terecht te komen;
- 3° de vereiste informatie verstrekken en kennis en vaardigheden bijbrengen aan personen en bevolkingsgroepen zodat ze kunnen gebruikmaken van

de algemene maatschappelijke voorzieningen om zich zo zelfstandig mogelijk te kunnen handhaven in de samenleving;

- 4° zo nodig verwijzen naar meer gespecialiseerde instellingen of personen, bij hen bemiddelen, met hen samenwerken, rekening houdend met zorg op maat.

Aan categorieën van gebruikers, die de Vlaamse Regering aanwijst, wordt aangepast onthaal aangeboden.

De Vlaamse Regering bepaalt nadere regels met betrekking tot het onthaal.

§4. De psychosociale begeleiding omvat:

- 1° de nodige begeleiding of partiële zorg, met de gepaste werkvormen en methodieken, aanbieden aan personen met problemen als vermeld in artikel 2, 1°;

- 2° zorgen voor een passende nazorg van de begeleide personen.

De psychosociale begeleiding wordt prioritair aangeboden aan de personen en bevolkingsgroepen, vermeld in artikel 12.

De Vlaamse Regering bepaalt nader waarin de psychosociale begeleiding bestaat. Ze bepaalt de voorwaarden, de prioritaire doelgroepen en de reikwijdte van de psychosociale begeleiding.

AFDELING IV

Werkingsprincipes

Artikel 8

Het algemeen welzijnswerk is voor iedereen, zonder enige discriminatie, toegankelijk.

Artikel 9

Iedereen die met toepassing van dit decreet in contact komt met gebruikers, eerbiedigt hun ideologische, filosofische of godsdienstige overtuiging en is tot geheimhouding verplicht.

Artikel 10

De centra en andere actoren die aan gebruikers hulp- en dienstverlening aanbieden in het kader van problemen ten gevolge van gebeurtenissen als vermeld in artikel 2, 1°, verwerken persoonsgegevens en wisselen onder elkaar persoonsgegevens uit opdat aan die gebruikers verantwoorde hulp- en dienstverlening als geregeld bij of krachtens dit decreet, kan worden verstrekt en opdat de continuïteit van de hulp- en dienstverlening aan die gebruikers kan worden gegarandeerd. Die persoonsgegevens bevatten ook persoonsgegevens als vermeld in artikel 6, 7 en 8 van de wet van 8 december 1992 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.

Met behoud van de toepassing van de verplichtingen en beperkingen die voortvloeien uit de wet van 8 december 1992 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens of uit de regelgevingen van de sectoren, is die gegevensuitwisseling onderworpen aan de volgende voorwaarden:

- 1° de gegevensuitwisseling heeft alleen betrekking op gegevens die noodzakelijk zijn voor het algemeen welzijnswerk;

- 2° de gegevens worden alleen uitgewisseld in het belang van de gebruikers;

- 3° de centra en andere actoren die hulp- en dienstverlening aanbieden in het kader van problemen ten gevolge van gebeurtenissen als vermeld in artikel 2, 1°, trachten, zo veel mogelijk, de geïnformeerde instemming met de gegevensuitwisseling te verkrijgen van de gebruiker op wie de gegevens betrekking hebben.

De Vlaamse Regering bepaalt nadere regels met betrekking tot de vorm waarin en de wijze waarop de persoonsgegevens worden verwerkt en uitgewisseld. Ze wijst de actoren, vermeld in het eerste lid en het tweede lid, 3°, aan.

Artikel 11

De centra voeren een transparant beleid met betrekking tot de financiële bijdrage van de gebruiker in de hulp- en dienstverlening die ze bieden. De Vlaamse

Regering kan, na overleg met de sector, de voorwaarden van die bijdrage bepalen.

Artikel 12

Elk centrum organiseert zich op een zodanige manier dat de meest kwetsbare personen en bevolkingsgroepen worden bereikt.

De Vlaamse Regering kan criteria voor de kwetsbaarheid bepalen die rekening houden met de kenmerken van de personen of groepen en van het hulpaanbod.

Artikel 13

Het algemeen welzijnswerk:

- 1° is door de betrokken personen gevraagd of aanvaard;
- 2° gaat gepaard met respect voor de persoonlijke levenssfeer van elke persoon;
- 3° doet maximaal een beroep op de medeverantwoordelijkheid van de persoon voor zijn welzijn;
- 4° stimuleert en ondersteunt maximaal de zelfredzaamheid van de persoon en zijn omgeving opdat hij zo autonoom mogelijk in de samenleving kan participeren;
- 5° vertrekt van een integrale benadering van de problematiek van de persoon en maakt daartoe gebruik van de meest geschikte sociale en psychosociale hulpverleningsvormen;
- 6° maakt gebruik van of verwijst door naar de minst ingrijpende dienst- of hulpverleningsvormen die mogelijk zijn om ten aanzien van de gestelde problematiek het gewenste effect te verkrijgen.

Artikel 14

De centra laten hun taken uitvoeren door beroepskrachten en vrijwilligers.

Artikel 15

De centra moeten voor de organisatie van hun hulpaanbod:

1° onderling overleg plegen en samenwerken om de taakverdeling, de bereikbaarheid en de efficiëntie van hun werking te optimaliseren;

2° participeren in regionale initiatieven inzake overleg, dergelijke initiatieven zo nodig organiseren en samenwerken met andere relevante openbare en private voorzieningen waarbij de zorg voor complementariteit en samenwerking het uitgangspunt is.

De Vlaamse Regering kan de wijze van organisatie van het overleg en de samenwerking bepalen.

Artikel 16

De Vlaamse Regering kan initiatieven organiseren met het oog op intersectorale afstemming en beleidscoördinatie.

HOOFDSTUK III

Erkenning, subsidiëring, programmatie en registratie

Artikel 17

§1. De Vlaamse Regering erkent de centra en subsidieert ze binnen de perken van de begrotingskredieten. De bepalingen van hoofdstuk II gelden als erkennings- en subsidievoorwaarden met behoud van de toepassing van de bepalingen in §2 en §3.

§2. De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop de centra opgericht moeten zijn om erkend te kunnen worden, evenals het werkgebied, de programmatie en de beleidsplanning van de centra.

De Vlaamse Regering kan aanvullende erkenningsvoorwaarden vastleggen met inachtneming van de bepalingen van hoofdstuk II. Ze bepaalt de erkenningsprocedure.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt de regels voor de vaststelling en de toekenning van de subsidie-enveloppen van de centra, waarbij ze een onderscheid maakt tussen de centra voor teleonthaal en de centra voor algemeen welzijnswerk.

Bij het bepalen van de subsidie-enveloppe legt de Vlaamse Regering de volgende aspecten vast:

1° de te vervullen taken;

2° het te realiseren volume van tewerkstelling.

De Vlaamse Regering kan aanvullende subsidievoorwaarden vastleggen met inachtneming van de bepalingen van hoofdstuk II. Ze bepaalt de procedure voor de toekenning van de subsidie-envelopen.

§4. De Vlaamse Regering kan voor de centra in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad specifieke regels vaststellen voor de programmatie, het werkgebied, de erkenning en de subsidiëring.

Artikel 18

Het algemeen welzijnswerk wordt in een registratie opgenomen. Om het hulpaanbod van het algemeen welzijnswerk systematisch vraaggericht te kunnen bijsturen, bezorgen de centra gecodeerde persoonsgegevens en gegevens over verantwoorde hulp- en dienstverlening aan de Vlaamse overheid.

De Vlaamse Regering bepaalt welke gegevens worden bezorgd en de vorm waarin dat gebeurt, alsook de wijze waarop en de periodiciteit waarmee de gegevens worden bezorgd. Ze bepaalt tevens de wijze waarop de gegevens worden gecodeerd.

HOOFDSTUK IV

Projecten en ondersteuning

Artikel 19

De Vlaamse Regering kan, onder de voorwaarden die ze bepaalt en binnen de perken van de begrotingskredieten, een subsidie verlenen voor projecten.

De Vlaamse Regering kan, onder de voorwaarden die ze bepaalt en binnen de perken van de begrotingskredieten, een subsidie verlenen aan een of meer organisaties die ondersteunende of dienstverlenende taken verrichten voor de centra.

HOOFDSTUK V

Toezicht

Artikel 20

§1. De Vlaamse Regering organiseert het toezicht op de centra die erkend zijn of die een erkenning hebben aangevraagd.

De ambtenaren die met het toezicht belast zijn, hebben het recht elk centrum als vermeld in het eerste lid, te bezoeken. De centra stellen aan die ambtenaren alle gegevens ter beschikking die voor het toezicht noodzakelijk zijn. Ze staan die ambtenaren toe om ter plaatse de naleving van de bepalingen van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten te verifiëren en alle stappen te ondernemen die daarvoor nodig zijn.

Van hun vaststellingen maken de ambtenaren, vermeld in het tweede lid, een verslag op. Het verslag heeft bewijskracht tot het tegenbewijs. Van het verslag wordt een afschrift gestuurd naar het centrum in kwestie.

§2. De Vlaamse Regering bepaalt de regels voor de wijziging van de erkenning, evenals voor de intrekking van de erkenning als de centra de erkenningsvoorwaarden niet naleven of niet meewerken aan de uitoefening van het toezicht.

Ze kan regels bepalen betreffende de vermindering of de terugvordering van de subsidie-envelopen als de centra de subsidievoorwaarden niet naleven of niet meewerken aan de uitoefening van het toezicht.

HOOFDSTUK VI

Wijzigingsbepalingen

Artikel 21

In artikel 4, §1, eerste lid, van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de integrale jeugdhulp, gewijzigd bij

het decreet van 30 maart 2007, wordt punt 5° vervangen door wat volgt:

“5° het decreet van [...] betreffende het algemeen welzijnswerk;”.

HOOFDSTUK VII

Slotbepalingen

Artikel 22

Het decreet van 19 december 1997 betreffende het algemeen welzijnswerk wordt opgeheven.

Artikel 23

De Vlaamse Regering bepaalt de overgangsmaatregelen voor de centra voor algemeen welzijnswerk, vermeld in het decreet van 19 december 1997 betreffende het algemeen welzijnswerk, die op de datum van de inwerkingtreding van dit decreet erkend zijn of een erkenning hebben aangevraagd.

Artikel 24

De Vlaamse Regering bepaalt de datum waarop dit decreet in werking treedt.

Brussel, 9 januari 2009.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

*De Vlaamse minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin,*

Veerle HEEREN
